

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 1080 Lej

Fél évre ... 540 Lej

Negyed évre ... 270 Lej

Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej.

vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

A nagy ágyu.

Románia miniszterelnöke és pénzügyminisztere, Bratianu Vintila rövidesen külföldre utazik. Ez a hír érkezett ma Bucurestiből és száguld végig a drótokon és rádió-hullámokon Európa felé. Mert valóban jelentős esemény az, ha egy aktív miniszterelnök a kormányzás felelősségtehes gondjai között időt szakít magának arra, hogy helyét elhagyva, külföldre utazzék. Nagyon fontos oka lehet annak, ami erre a lépésre kényszeríti az ellenzék lieves ostroma alatt levő kormány fejét. Az ok valóban sürgető: az ország pénzügyi leromlottsága, az általános gazdasági pauperitás, a mely már-már elviselhetetlen. Ez indította Bratianu Vintilát arra, hogy utlevelét kiváltsa és ha őszinte akarna lenni, az utlevelével megfelelő rovatába ezt vezetné be: „utazásának célja — a külföldi kölcsön megszerzése.”

Mert Bratianu Vintila azért hagy most itt csapat-papot, folyton viharzó parlamentet, egyre élesebbé váló ellenzéki agitációt, a forrongó belpolitikai csatateret. A pénzügyminiszter jól tudja, hogy az állam pénzügyi helyzete megingott, azok a belső financiai erők, amelyekre nemrég oly büszkén hivatkozott, kimerültek és mert tisztában van a pénzügyi mélyleggel, Bratianu Vintila pénzügyminiszter maga ajánlotta Bratianu Vintila miniszterelnöknek, hogy utazzék sürgősen külföldre — kölcsönt szerezni. Bratianu már túlhaladta azt az álláspontját, hogy nincs szükség a külföldi tőkére, amikor az országnak mérhetetlen értékű természeti kincsei vannak. Az a balkezes pénzügyi politika, amely koldusbotra juttatta ezt a gazdag országot, meggyőzte őt, arról, hogy a lej stabilizálását tovább halogatni nem lehet és hogy az ehhez szükséges külföldi kölcsön megszerzése elsőrendű feladattá nőtt.

A liberális kormány már uralomrajutásának első napján programjával tüzte ki a külföldi kölcsönszerzést és pénzügyi, valamint külügyi szervei útján meg is kezdte az erre vonatkozó tárgyalásokat. Külföldi pénzcsoportok delegátusai jöttek Bucurestibe, követték miniszterek, politikusok, bankárok utaztak ki a kölcsönképes államokba és szakadatlanul folytak a tárgyalások a kölcsön feltételeiről. És kiderült, hogy a kölcsönszerzés nem megy olyan könnyen és simán, mint ahogyan azt elgondolták. Különböző nehézségek merültek fel a tárgyalások során és a végleges elintézés egyre később. Ezzel szemben az ország pénzügyi helyzete folyton rosszabbodott. A romániai pénzpiac forrásai elapadtak, az ország gazdasági vérkeringése egyre gyengül és mindenki várja az életet mozgató tőke beözönlését.

A sok sikertelen tárgyalás után most végre elhatározta a kormány, hogy az utolsó adu-ját is kijátsza ebben az izgalmas kártyajátékban. Az előzetes tárgyalások is valószínűleg odáig érlelték a kölcsön ügyét, hogy most már a nagy ágyu: maga Bratianu miniszterelnök megy külföldre a kölcsönt nyélbeütni. A kormányelnök útja bizonyára jól elő van készítve és kétségtelen, hogy eredményre is fog vezetni, mert különben az állam felelős miniszterelnöke nem vállalkozott volna erre a lépésre, amely nemcsak az ő, hanem az ország presztízsét is kockára teszi. A kormány kitétte az utolsó nagy adut a nemzetközi pénzpiacra: a kibicek milliói izgatottan lesik, be-
sepric a tétet a külföldre utazó Bratianu Vintila.

Az ortodox egyházi lapok bojkottot hirdetnek Goldis László ellen.

Miért írták alá a konkordátumot a Vatikánal. — Goldis László újból politikai aktivitásba lépett, de nem válaszol a személyes jellegű támadásokra. — A volt miniszter nyilatkozata.

(Az Aradi Közlöny bucuresti tudósítójának telefonjelentése.)
Most, amikor talán már alig néhány nap választ el bennünket attól, hogy a felekezeti törvény parlamenti tárgyalása megkezdődjék, kétségtelen tényként kell számolni azzal, hogy a konkordátum is — melyet Goldis László akkori kultuszminiszter Rómában aláírt — rövidesen a parlament elé kerül ratifikálás céljából. Az ortodox egyházi lapok már hetek óta a legélesebb támadások pergőtüzével bombázzák a kormányt a konkordátum aláírása miatt, még most, az utolsó napokban is abban biznak, hogy a kormány e koncentrált támadással szemben visszavonulni lesz kénytelen és a konkordátum ratifikálása újabb halasztást szenved. De most, amikor Lapedatu miniszter újra kijelentette, hogy a konkordátum ratifikálása már csak napok kérdése, az ortodox egyházi lapok a konkordátum aláírója, Goldis volt kultuszminiszter ellen intéznek frontális támadást. A Telegraful Roman, a nagysebenedi ortodox metropolita lapja, a Natinea Dominanta, melyet Popescu-Tudor, a bucuresti-i érsekség consilier-je szerkeszt, hallatlanul éles támadást intéznek Goldis ellen.

Három miniszter volt Goldis előtt: Goga Octavian, Banu Constantin és Lapedatu Alexander, mindhárom örizkedett attól, hogy aláírja a konkordátumot. — Így kezdődik Popescu-Tudor éles támadása és aztán a következőkben folytatja:

Averescu generális kérte Goldist, menjen Rómába és írja alá a konkordátumot és Goldis hallgatott a parancsra, ment, csak azért, hogy ne legyen kénytelen otthagyni a miniszteri állását. Goldis 1927. május 10-én alá írta a konkordátumot, mely súlyos feltételeket kényszerít az országra. De nemcsak azért áruló Goldis, mert a konkordátumot aláírta, hanem a konkordátum aláírása előtt egy gyűlésen, melyen jelen volt az ortodox klérus, szóról-szóra a következőket jelentette ki: Inkább el hagyom vágatni a kezeimet, de nem írom alá a konkordátumot...

Ezen kijelentése miatt segítettünk neki mi ortodoxok — folytatta Popescu Tudor. — Miniszter lett Goldis a mi segítségünkkel... Ezért tartjuk Goldist árulónak.

Senki ne szólítsa meg őt, senki ne válaszoljon a kérdésre, senki ne köszöniön neki, mert nem elég a politikai halál, az ő erkölcsi halálának is be kell következnie. Arra kérjük Comsa Gergely aradi püspököt, hogy azt a huszezer lej havi fizetést, mely Goldisnak, mint a püspöki konzilium titkárának jár, küldje ezentul haza neki, nehogy Goldis átlépje többé a püspöki palota küszöbét...

Az ortodox egyházi lapok e szokatlanul éles és kiméletlen hangú támadásai már izelítőt nyújtanak, hogy milyen vehemens támadás készül a konkordátum parlamenti tárgyalása alkalmával.

A támadások kapcsán kerestük Goldis

volt minisztert aradi lakásán, de ő jelenleg Timisoarán tartózkodik, ahova a néppárt reorganizálása ügyében utazott. A néppárt timisomegyei tagozata Goldis László volt miniszter vezetésével tegnap már ülést is tartott dr. Bogdan Antal volt prefektus lakásán, ahol a tagozat összes vezetési megjelentek, hogy átvegyék Goldis utasításait. A volt miniszter kétórás beszédben ismertette a politikai helyzetet és Averescu tábornok irányelveit a szervezkedésre vonatkozólag. Érdekes momentum volt az ülésnek, hogy nyíltan kimondták a regionalizmust abban, az értelemben, hogy az országos keretekbe beleilleszkedve fokozottan fognak harcolni Erdély és a Bánát érdekeiért, amelyek eddig csak elnyomásra találtak a kormányok részéről. Az értekezlet után villásgregeli volt, amelynek folyamán Goldis László hosszú nyilatkozatot tett a politikai helyzettel és az Averescu-párt céljaival kapcsolatban.

A politikai helyzet jelenlegi állása — mondotta — szükségessé teszi szervezkedésünket, mert pártunk készen akar állni arra a pillanatra, ha illetékes faktorok eszelekre szöktetik fel. Bizton állítom, hogy pártunk az egyedüli, amely megfelelő kormányzó képességekkel rendelkezik és fontos, hogy ezek a készségek mindig rendelkezésre álljanak. A nemzeti-parasztpárttal való együttműködésre vonatkozólag leszögezte, hogy az együttműködés minden párttal lehetséges, ha megvan hozzá az akarat. A cél az, hogy egy táborba tömörüljenek mindazokkal, akik nem egyéni célokat, hanem az ország jólétének emelését tartják szem előtt.

Mt szól Ön ahhoz a támadáshoz, amelyet legutóbb intéztek Ön ellen?

Nem válaszolok senkinek — mondotta — mint ahogyan nem válaszolok semmilyen személyes támadásra. Ha valaki engem támad, az csak a támadónak lehet érdeke. Mindaddig nem érdekelnek engem a támadások, míg pusztán a személyemet érintik és nem az elveimet és céloimat amelyek az ország s népe érdekében célozzák.

A további kérdésekre Goldis kijelentette, hogy résztvenne a párt egy Maniu elnöklete alatt megalakított kormányban, ha az megéleli a céljait. Minden olyan koalícióban hajlandó résztvenni, amely az ország érdekeinek megvédését és az itt élő népek békés munkálkodását tüzi ki célul. Ki lesz az az ember, azt nem tudja, mert a megfelelő ember kijelölése a régenstanács feladata. A régenstanács ismeri a helyzetet és bizonyos, hogy meg fogja találni azt az embert, aki alkalmas egy koalíciós kormány megalakítására. Arra a kérdésre, hogy koalíciós kormány alakítása esetén fel kell-e oszlatni a parlamentet, kijelentette Goldis, hogy a parlament ha igazán olyan emberekből áll, akik hivatásuk tudatában állanak, nem befolyásolhatja egy kormány munkáját, ha a kormány kizárólag az ország érdekeiért dolgozik. Mintán egy koalíció csak ilyen lehet, nem látja feltétlenül szükségesnek az új választásokat, mert ez csak idővesztést és újabb rendkívüli állapotokat jelent.

Hétfőn dönt a tábla az Egyesült Bank igazgatói ügyében.

(Arad, február 23.) A timisoarai (temesvári) tábla Calinescu-vádtanácsa, amelyben Calinescu, Meculescu és Bradescu bírák vettek részt, ma délelőtti foglalkozott az Egyesült Bank letartóztatásba helyezett három vezetőtagja — dr. Eles Géza elnök-igazgató, Káron Aladár vezérigazgató és György Ignác igazgató — szabadlábra helyezése iránt beadott felfolyamodásokkal. Eles Géza dr. védelmében Frecott István dr. timisoarai (temesvári) ügyvéd jelent meg, aki ismertette a bank összeroppanásának okait, kifejtette, hogy Eles Géza dr. letartóztatására egyáltalán nem volt szükség, annál kevésbé, mert szökésétől nem lehet tartani. Ismertette, hogy Eles Géza dr. nak mindössze egy millió 400 ezer lejes folyószámlája volt a pénztárnál, amely összeg a közös üzletekből eredő veszteségekből származott. Eles dr., aki már a Körösvölgyi Takarékpénztár bukásakor is súlyos veszteséget szenvedett, különben is csak tiszteletbeli állást töltött be a banknál s mint elnök-igazgatónak az ügyvezetésben semmi különösebb szerepe nem volt. Káron Aladár vezérigazgató védelmében Mihailanu Cornel, míg György Ignác védelmében Demian Aurel dr. aradi ügyvédok szólahtak fel és ugyancsak védenek a szabadlábra helyezését kérték. Mihailanu Káron vezérigazgató jótiszeműségét igyekezett bebizonyítani s közölte, hogy a bank bukása óta hónapok teltek el, amely idő alatt Káron Aladár több ízben is megszökhetett volna. Kérte a táblai tanácsot, épen a betétesek érdeke miatt, engedje a vezérigazgatót továbbra is szabadlábra bocsátani, mert a felszámolás csak akkor lehet eredményes, ha azt a bank hozzáértő igazgatója vezeti. Demian Aurel dr. közölte, hogy védence, György Ignác szabadlábra helyezése érdekében óvadékot ajánl fel s ez biztosítékul szolgálhat arra nézve, hogy György Ignác nem szökik meg, már csak azért sem, mert nem követett el bűncselekményt. A bank bukását nem az igazgatóság működése, hanem a súlyos gazdasági viszonyok okozták, ezért pedig nem lehet kizárólag csak az igazgatóság tagjait felelősségre vonni. Két órai tanácskozás után Calinescu elnök közölte, hogy a táblai tanács Eles Géza dr., Káron Aladár és György Ignác ügyét egyesítette és a felfolyamodások ügyében döntését hétfőn délelőtti hirdeti ki.

Ezzel kapcsolatosan írjuk meg, hogy a megbukott Egyesült Bank ellen ma újabb feljelentés érkezett az aradi ügyészségre. Ezúttal a pénztárcai meui (borosjenői) fiókjának vezetője, Kardos Jenő igazgató ellen tettek büntető feljelentést s a legújabb feljelentő az meui (borosjenői) „Sava Brancovici” gimnázium, amelynek vezetősége nevében Dirlea Pál volt képviselő, mint az iskolaszék elnöke és Belea György iskolaigazgató család és hitlen kezelés címén kérték a vizsgálat megindítását az meui (borosjenői) fiók vezetője ellen. A terjedelmes feljelentésben a gimnázium vezetősége elmondja, hogy az iskolának 100.000 lejes betéte volt az Egyesült Bank meui (borosjenői) fiókjánál, amelynek igazgatója, Kardos Jenő közvetlenül a bank bukása előtt néhány nappal is fogadott el betéteket. Így az iskola betétiének növelésére az igazgatóság október 24-én 4000 lejt, október 27-én pedig — egy nappal a bukás előtt — 7200 lejt helyezte el a fiókjánál. A feljelentők szerint ez a körülmény teljesen kimeríti a család és hitlen kezelés büntetőjogi kritériumát, amennyiben a fiókjánál vezetőjének ilyen rövid idővel előbb feltétlenül tudnia kellett a bank válságos helyzetéről és arról, hogy az összeroppanás elkerülhetetlen. A feljelentés ügyében az ügyészség elrendelte a vizsgálatot. Érdekes különben, hogy a bank bukása következtében — mint az a betétesekről készített kimutatásból is kitérünk — Kardos Jenő szintén hatalmas veszteséget szenvedett s a betétesek körében most kíváncsian tekintenek

Ma tárgyalta a szabadlábra helyezési kérelmet a timisoarai tábla. — Új feljelentés az aradi Egyesült Bank ellen. — A felszámoló bizottság kifizeti a betétek egy hányadát.

a feljelentés további fejleményei elé, annál is inkább, mert egészen különös volna, hogy tudatosan csalást követett volna el Kardos Jenő, aki maga is, mint a bank betétese, érzékenyen társult a bank bukása következtében, már pedig ha előre tudomása lett volna a bekövetkezendőről, a maga többszáz ezer lejes betétjét bizonyára még idejében megmentette volna.

Rehabilitáltak egy aradi rendőrségi főtisztviselőt

A rosszindulatu vádaskodások teljes összeomlása. — A kiküldött vizsgálóbiztos által kihallgatott tanúk mind a főtisztviselő mellett vallottak.

(Arad, február 23.) Ma délután Aradra érkezett N. Olarasu belügyminiszteri vezérfelügyelő, aki csupán nagyfontosságú személyi ügyekben szokott vizsgálatot tartani. A vezérfelügyelő nyomban felkereste Filotti Zamfir rendőrprefektust és bejelentette, hogy a rendőrség egyik magasrangú tisztviselője ügyében jött le Aradra. Néhány héttel ezelőtt híre terjedt annak, hogy egy általánosan ismert rendőrségi főtisztviselőt a belügyminiszter — egy súlyos vádakkal hemzsgő feljelentés alapján — felfüggesztette állásától. Aki ismeri a megvádolt főtisztviselő itteni működését, az jól tudja, hogy a feljelentés minden pontja rosszindulatu és elferdített adatokon alapult és mindenki meg volt győződve arról, hogy a felfüggesztést hamarosan visszavonja

Az Egyesült Bank felszámolási munkálatai ügyében különben — mint illetékes helyen értesültünk — rövidesen már mutatkoznai is fognak az eredmények, amennyiben a likvidáló bizottságnak sikerült jelentősebb összegeket behajtani a bank likvidációséiból és a beírt összegeket már március elején bizonyos százalékos arányban szétosztják a betétesek között. Minden betétes arányos kvótát fog kapni, amelynek nagysága azonban még nem ismeretes. Mindenesetre azonban a betéti összegekhez mérten legalább 10—15 százalék között fog mozogni az az összeg, amihez rövid pár nap múlva már hozzájuthatnak az Egyesült Bank betétesei.

a belügyminiszter. A vezérfelügyelő ma a kora délelőtti órákban mindjárt meg is kezdte a vizsgálatot az ügyben, a vizsgálat főleg a feljelentésben felsorolt tanúk kihallgatásából állt. Mint várni is lehetett, a tanúk kivétel nélkül a legmelegebben nyilatkoztak a megvádolt főtisztviselőről és mindnyájan kijelentették, hogy a vádak egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak. A kihallgatások a délutáni órákban is hasonló eredménnyel folytak és a holnapi napon befejezést nyernek. Olarasu vezérfelügyelő holnap visszautazik Bucurestibe és a vizsgálat eredményéről jelentést tesz a belügyminiszternek. Valószínű, hogy néhány napon belül megérkezik Aradra a meghurcolt főtisztviselő teljes rehabilitálása.

Magyarországnak szüksége van a zsidóságra.

Klebelsberg gróf nagy feltűnést keltő kijelentése. — Még egy numerus clausus készül. Befejeződött a magyar parlament vitája.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A pesti numerus clausus-vita mai napján Gömbös Gyula szólalt fel, aki a fajvédők álláspontját ismertette. Megállapítja, hogy a numerus clausus, amelyet magyar fajvédelmi törvénynek is lehetne nevezni, nagy harcot produkált, amelyben a zsidó képviselők száz százalékban vettek részt, míg a keresztények alig. E téren fordított numerus clausus állott be. Sándor Pálak válaszába kijelenti, elismeri, hogy vannak hazai zsidók. Amikor 1920-ban megszavazták a törvényt, abból a szándékból tették, hogy a forradalmi tapasztalatok alapján törvényt hozzanak, amely biztosítja a magyar faj védelmét az idegen fajúkkal szemben s a keresztény államokban a kereszténység szupremáciáját védelmezi. A numerus claususból sohasem csináltak felekezeti kérdést, mert ő és politikai elváratai mindig azt tartották, hogy mindenki ott tisztelje Istenét, ahol akarja. Csak azt akarták elérni, hogy a vezető pozíciók a magyar fajé legyenek, mert ezt kívánja az ország gazdasági érdeke is. Szükséges, hogy a magyar kérdést problémává avassák. Ha Bleyer elismeri, hogy a német nemzetiség, ismerje el, hogy a zsidóság is az. Éljenek azonban békében egymás mellett. Bevallja, hogy nem demokrata, mert valójában nincs is demokrácia. Azt akarja, hogy Magyarországon az értelmi arisztokrácia uralkodjék. Ha a magyar jövődőt diktatura útján lehetne megvalósítani, akkor még a diktaturát is helyesli. A továbbiakban Gömbös Gyula kijelenti, nem igaz az, hogy a magyarországi egyetemeken elnyomják a zsidókat, mert a törvény által engedélyezett hat százalék helyett több mint tíz százalék a zsidó hallgató. A javaslatot nem fogadják el.

Fábián Béla megállapítja, hogy ha az országban gyűlölet uralkodik, úgy nincs idő igazi magyar problémákkal, magyar jövővel, az ország restaurációjával foglalkozni. Ma már nem érdeke az országnak a numerus clausus. A javaslatot nem fogadják el.

Klebelsberg miniszter válaszol ezután az elhangzottakra. Intenciói ténykedései mindig

politikamentesek voltak. Az egyetlen politika volt, amely behatolt a kultuszminisztérium hatáskörébe; a numerus clausus. Ez Haller intenciójában tisztán szociálpolitikai volt. Altitól egy kuriai döntvény felekezeti deklarálja a zsidókat, de ha van törvény, amely kifejezetten fájnak mondja, ez ellen sem tehet a kuriai döntés. Ha tényleg faj zsidóság, akkor a fajtól lehetetlen kikeresztelkedéssel szabadulni. Utasítottam az egyetemet, hogy a kikeresztelkedetteket ne számítassák a zsidók közé. A javaslat épen ezt a momentumot küszöböl ki. Igenis kijelentem, hogy a javaslat erkölcsi szempontból sokat jelent a zsidóságnak. Be kell látni, ha nem is teljesen kívánságuk szerint van, de előmenetel a múlttal szemben. Majd megemlékezik az egyetemi viszonyokról, kijelenti, hogy kötelezővé akarja tenni a jogikaron a hallgatást. Még egy clausust akarok behozni, a tehetségtelenség claususát, ezért behozom az első évben a roszaszigorlatot. Hangsúlyozza, hogy a javaslatnál semmiféle külpolitikai szempont nem érvényesült és minden ilyen feltételezés ellen tiltakozik. A külföldi távollról sem ítélt meg az ország viszonyát e törvény alapján. Csupán egy külpolitikai szempont tette szükségessé a törvény revízióját, hogy ne szolgáljunk üri gyet az elcsatolt területeken élő magyarság rossz bánásmódjára. A kormány ezután is kénytelen csökkenteni a jogi karon a hallgatók számát. A keresztény középosztálynak lehetővé kell tenni, hogy tanulhasson, ezért a kormány egy millió pengőt előirányzott ösztöndíjakra. Végül kijelenti, hogy nem volna bölcs politika az, amely a zsidóságot jelentő nagy anyag erőt kikapcsolná a nemzet testéből. Magyarországnak szüksége van a zsidóságra.

— Mégis bemutatják a németeket sértő Calvell-filmet. Londonból jelentik: Nagyban folynak az előkészületek, hogy a Calvell-filmet a jövő kedden bemutassák az Albert-hallban. A hazafias egyesületek részéről óriási az érdeklődés. A német nagykövetség a Reuter-ügynökség útján nyilatkozott, hogy a bemutatón nem vesz részt.

Stern Gyula vezérigazgató súlyos balesete.

A Lomási Erdőipar vezérigazgatója kulcsfontosságú és belső sérüléseket szenvedett. — Tragikus kimenetelű vasuti szemle.

(Arad, február 23.) Megdöbbentően súlyos szerencsétlenség érte tegnap este Stern Gyulát, a Lomási Erdőipar r. t. ismert s általános becsülésével övezett vezérigazgatóját. Tengelytörés következtében kirepült kísérőjével az aradmegyei Tornova közelében egy sinautóból, úgy, hogy súlyos sérülésekkel szállították be az elmúlt éjjel Aradia a Therápia-szanaszatóriumba, ahol nyomban gondos ápolás alá vették. Stern Gyula balesete nagy részvétet keltett egész Aradon, ahol a vezérigazgató osztatlan szeretetnek és nagybecsülésnek örvend. Sajnálatos véletlen, hogy a vezérigazgatót rövid időn — alig egy esztendőn — belül most a második súlyos szerencsétlenség éri. Emlékezetes ugyanis, hogy tavaly télen Stern Gyula vezérigazgató Bucarestiben jártában, egy lépcsőn való szerencsétlen botlás következtében lábát törte, ami miatt — mint ismeretes — hónapokig őrizte az ágyát. Egészen rövid ideje csupán, hogy ebből a sérüléséből felgyógyult és tegnap ismét olyan természetű balesetnek lett az áldozata, amely talán még súlyosabb következményekkel járhat, mint az első. A megrendítő szerencsétlenségről az alábbi részleteket tudtuk meg:

Stern Gyula vezérigazgató tegnap autón kiment Tornovára, hogy megtekintse a Lomási Erdőipar új iparvasútját, amit most fejezett be Herczeg István, a vállalat mérnöke. Az új vasútvonal, amely 23 kilométer hosszúságban nyúlik el a vállalat telepén Tornova és Dud között, a napokban készült el teljesen. A vezérigazgató Herczeg mérnök kíséretében sinautón bejárta az új vonalat és estefelé Dudról mindketten visszaindultak a járművön Tornovára, ahol az állomáson várta Stern vezérigazgatót az autója, hogy hazavigye őt Aradra. Mintegy 27 kilométert egészen jól, minden zavar nélkül tett meg a fürge sinautó, azonban Tornovától mintegy másfél kilométernyi távolságra borzalmas szerencsétlenség történt.

A sinautó elülső tengelye hirtelen eltört és a járművön levők: Stern Gyula vezérigazgató, Herczeg mérnök és az autóvezető széles íven repültek le a pálya melletti árokba.

A vezető került leghamarabb talpra, mert egész jelentéktelen ütődéseket szenvedett csupán és azonnal sietett a faluba segítségért, amire nagy szükség is volt, mert Stern vezérigazgató heves vállfájdalmakról panaszkodott és nem tudott meg sem mozdulni fektéből. Míg segítség nem jött, Herczeg mérnök iparkodott segíteni rajta, aki csak arcán és szemén szenvedett — szerencsére — könnyebb természetű sérülést. Betelt egy órába, míg Tornováról kocsin kiért a szerencsétlenség színhelyére dr. Rosenstein ottani körorvos és első segélyben részesítette a sérülteket. Herczeg mérnök sérülése nem volt súlyos, arczuzódásokat szenvedett, úgy, hogy ő — az orvosi segély igénybevétele után — továbbra is kint maradt Tornován, Stern azonban autójához szállították s azon ugy este tízenegy óra tájban Aradra hozták be s egyenesen a Therápia-szanaszatóriumba vitték.

Még az este folyamán gondos orvosi ápolásban részesítették a szerencsétlenül járt vezérigazgatót, míg aztán ma délelőtt dr. Rott Marcell sebészstanár röntgennel megvizsgálta Stern vezérigazgatót és megállapította, hogy

a vezérigazgató szilárdos kulcsfontosságú és azonkívül belső sérüléseket szenvedett. A vezérigazgató állapota komoly, úgy, hogy az orvosok abban állapodtak meg, hogy a szükséges operációkat csak egy-két nap múlva hajtják végre.

mert az azonnali műtéti beavatkozást a beteg mostani állapota nem igen engedi meg. Az orvosok mindazonáltal számítanak arra, hogy ha csak valami komplikáció közbe nem jön — egy tüdő-

gyulladás esetleg — akkor sikerülni fog Stern Gyula vezérigazgatót csakhamar megint talpra állítani.

Kedvező hírek a külföldi kölcsönről.

Bratianu miniszterelnök állítólag külföldre utazik.

(Az Aradi Közlöny hucnresti-i tudósítójának távirata.) A Cuvantul értesülése szerint politikai körökben komolyan beszélnek, hogy Bratianu Vintila kormányelnök, a parlamenti ülészek befejezése után, március 15-én külföldre utazik, mivel úgy látja, hogy Titulescu külügyminiszter nem foglalkozik kellő intenzivitással a külföldi kölcsön megszerzésének kérdésével. A kormányelnök utazásának másik célja, hogy személyesen folytassa le a stabilizációval kapcsolatos tárgyalásokat is. A miniszterelnök elutazásának hírével kapcsolatosan megindultak a tárgyalások arra vonatkozólag, hogy Bratianut ki fogja helyettesíteni a kormányelnöki székben. A kormány legidő-

Ma este újból érdeklődtünk a Therápia-szanaszatóriumban Stern Gyula állapota iránt, ahonnan azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a vezérigazgató állapota, ha nem is rosszabbodott, de változatlanul komoly. A sérültnek nagy fájdalmat vannak, azonban, csendesen tűri azokat. Operációra valószínűleg csak pár nap múlva kerülhet sor, amikor azt már a beteg állapota megengedi.

sebb tagja Angheliescu közoktatásügyi miniszter, ennek ellenére azonban valószínű, hogy Duca belügyminiszter lesz a helyettes kormányelnök. A lapok szerint a kérdésben Duca és Angheliescu között máris surlódások merültek fel. Hivatalos körökből származó értesülések szerint különben a külföldi kölcsönről jó hírek érkeznek; a Romániában járt szakértőbizottságok jelentése igen kedvező. Ennek tudható be, az angol és francia nemzeti bankok kormányzóinak találkozásán megvitatták a román valuta stabilizálásának kérdését is, amely ezeknek az intézményeknek a támogatásával fog megvalósulni.

Febr.
25

Kulturpalota

Szomb.
bat

Donkozák kórus

PLATOFF

II. HANGVERSENYE

mérsékelt helyárrakkal.

Jegyek Sándor Ferenc könyvkereskedésében.

II. Vilmos sógorának újabb botránya.

Egy berlini mulatóban jól összeverték az öreg hercegnő ifju férjét.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata.) Vilmos császár ifju sógora újabb botrányral hallat magáról. Tegnap éjjel Zubkov Sándor ittasan megjelent egy táncmulatóban, ahol oly kihívóan viselkedett, hogy mindenkit megbotránykoztatott. Zubkov társaságával pezsgőzni kezdett, három óra felé pedig már oly részeg volt, hogy alig állott a lábán. Kifelé menet a ruhatárban bele-

kötött a személyzetbe, megverte a pikkolót, majd amikor a pincérek udvariasan csendre kérték fel, mindenkit inzultált. A lárma a vendégek kisérték a ruhatárba és látták, hogy Zubkov kegyetlenül kínozza a ruhatáros-gyereket, mire neki-rontották és jól elverték. A verekedésnek egy rendőr vetett véget, aki bekísérte az excsászári sőt, aki ellen megindult az eljárás.

Aradi urlasszony tűzhalála

Egy kipattant szikra halálra égetett egy aradi matrónát. — Véletlen szerencsétlenség okozta a tragédiát.

(Arad, február 23.) Súlyos szerencsétlenség áldozata lett tegnap este egy aradi urlasszony. Verebély Ferencné hetven esztendősi urlasszony tegnap délelőtt a Strada Sava Raicu (György-ucca) 17. számú házban lévő lakásában a tűzhely körül foglalatostkodott. Valószínűleg egy kipattanó szikra okozta a tragédiát, amely az idős asszony könnyű ruhájára esett. Egy pillanat múlva, mint égő fáklya, rohant ki az udvarra és az iszonyatos fájdalomtól kétségbeesett hangon sikoltott segítségért. Az összegyűlt lakók hirtelen felkapott vedreikkel és pokrócokkal próbálták megmenteni a tűzhaláltól a szerencsétlent, aki a réműlettől eszeveszetten rohant végig az udvaron. Végre sikerült rádobni néhány pokrócot, az égő ruhát eloltották, de Verebélyné rettenetes sebeivel, eszméletlenül maradt a földön. Előhívták a mentőket, akik beszállították a közkórházba. Az orvosi segítség azonban máj nem használt. Verebély Ferencné égési sebeibe ma meghalt. A rendőrség az ügyészség intézkedésére még a délelőtt folyamán vizsgálatot indított annak megállapítására, hogy a halálos szerencsétlenségért kit terhel a felelősség. A kihallgatott tanúk egybe-

hangzó vallomása szerint, a matróna tűzhalálát véletlen szerencsétlenség okozta. A vizsgálat alapján az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Példátlan botrány

a budapesti törvényszék előtt.

A perbeli ellenfelek ájultra verték egymást.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Példátlan botrány játszódott le egy mai törvényszéki tárgyaláson. Strasser ügyvéd többszázmillió keresetet adott be Batori cégvezető ellen, ezenkívül pedig bűnvádi feljelentést is tett ellene. A mai tárgyalás alkalmával izéztelen vitát folytattak, amiért az elnök több ízben rendreutasította őket. Batori a vita folyamán azt kiáltotta: — Elégtételt kérek a törvényszéktől — majd Strasserhez fordulva, azt mondotta: — Ha a törvényszék nem ad, majd veszek én elégtételt magamnak — és ezzel lepofozta Strassert, aki viszont a botrányával támadt a cégvezetőre. Erre összeverekedtek és a padok közé zuhantak. Verekedés közben összeverték a közbelépő ügyvédek is, akik el akarták választani őket, míg végül a fogházőrök ajultán szállították ki Strassert a teremből. A verekedésről jegyzőkönyvet vettek fel és megindították az eljárást a verekedők ellen.

„GANGES PAPNŐJE“
főszerepét
BERNHARDT GOETZKE
alakítja.

„A GANGES PAPNŐJE“
SZEBB MINT
„A HINDU SIREMLÉK.“

Eddig a legnagyobb film
„A HINDU SIREMLÉK“ VOLT
ENNÉL CSAK A
„GANGES PAPNŐJE“ NAGYOBB

Megkezdődtek az adókvetések Aradon.

Pusztába kiáltó szó marad a kiméletet követelő miniszteri leirat. Ujból működésbe lépett az adóprás.

(Arad, február 23.) Az aradi pénzügyigazgatóságon ma volt az ideai kereskedelmi, ipari és globális-adók kivetésének premierje. Ez a premier azonban tendenciájában sajnos, ugyan csak ismert és sokatvitatott repriz volt, mert az adóprás szoritása, nemkülönben pedig az intenció ugyanaz maradt, mint tavaly volt — minél magasabb adót kivetni! — Pedig ezidén is több olyan miniszteri rendeletről tudunk, a melyek szerint az adókvető-bizottságoknak a lehető legnagyobb kimélettel és körültekintő méltányossággal kell eljárni az adókvetések tekintetében, de vagy kétféle miniszteri rendelet van, vagy pedig az illető kivetőbizottságok másként értelmezik az adózó érdekében felhasználható előnyös jelzőket és utasításokat. Mint ismeretes, az aradi pénzügyigazgatóságon egyszerre tíz bizottság kezdte meg működését. Ebből kettő speciális bizottság, amely a mai első napon csak vidéki orvosok és ügyvédek adójának megállapítását eszközölte. kiadós emelés formájában természetesen, mert nem egy ügyvéd vagy orvos ezidei összjövedelmi adó-

ját az elmúlt évi kétszeresében állapították meg. A globális adókvető-bizottságok viszont többnyire a külvárosokban lakó adózókkal szemben gyakorolták az állami teherviselés fokozottabb gyönyöreit. A periferiákon lakó szegényebb néposztály jövedelme ugyan valóban változott, amennyiben a kereseti lehetőségek megcsappanása következtében rendszerint lényegesen kevesebb lett az előző évinél az adókvető-bizottságok azonban annak ellenére szigorúan a progresszivitás elvén, minimálisan 20—25 százalékos adóemelést eszközöltek. Mindezek megállapítása után szinte lehetlenség elhinni, hogy ezek a példák csak véletlenek következtében váltják ki a fejajdulást. Minden ugy kezdődik, olyan tendenciával indul, mint tavaly. Pedig az adózó közönség már elérkezett a teljes anyagi végelgyengüléshez s ha most még erősebbet szorit rajta az adóprás, rövidesen az árverések, fizetésképtelenségek és csődök katasztrófális lavínja indul meg a szegényre tett városban.

Szezon egyik legkimagaslóbb filmalkotása
Sudermann híres regénye a

R ó k a ú t

énekkarral
szombattól az URANIABAN

Igaztalan hajsza egy aradi igazgató ellen

Jogosulatlan letartóztatási parancsot adott ki Anastasiu igazgató ellen a zombolyai járásbíró.

(Arad, február 23.) Nagy feltűnést keltő intézkedés érkezett ma az aradi vizsgálóbíró-sághoz a zombolyai járásbíró részéről, a mely „mandat de arestare”-t (letartóztatási parancsot) adott ki Anastasiu Demeter, az aradi szállészeti szindikátus igazgatója ellen. A zombolyai járásbíró különös és teljesen jogtalan átiratát a kora délelőtti órákban Radu Pascu vizsgálóbíró kapta kézhez, aki nyomban elővezetési parancsot küldött át a rendőrprefekturára, ahonnan egy detektívet küldöttek ki Anastasiu elővezetésére. A szállészeti szindikátus igazgatója a detektív kíséretében rövidesen megjelent a vizsgálóbíró előtt s nagy megdöbbenéssel fogadta a vizsgálóbíró közlését, hogy a zombolyai járásbíró Anastasiu letartóztatását rendelte el s így neki kötelessége a letartóztatást — bármennyire is érthetetlen és jogtalan az — végrehajtani. Miután azonban Anastasiu a letartóztatás okaira és körülményeire vonatkozólag tájékoztatta a vizsgálóbíró, Radu Pascu közölte, hogy nem rendel el a letartóztatást, de Anastasiunak holnap okvetlenül meg kell jelennie a zombolyai járásbíró előtt.

A letartóztatási parancs körül egyébként nyilvánvalóan súlyos hiba történt, amelynek bizonyára meg lesz a maga következménye. Mint a Zombolyáról átküldött iratokból és Anastasiu felvilágosításából már a vizsgálóbíró előtt is kitűnt, Anastasiu igazgató egy régebbi ügyben legutóbb mint tanu volt beidézve a zombolyai járásbíróhoz, megjelenésének azonban betegsége miatt nem tehetett eleget. Annál meglepőbb volt azán, hogy a zombolyai járásbíró, amelynek legfeljebb csak elővezetési parancsot van joga kiadni, egyszerűen elrendelte az ügyben csupán tanuként szereplő Anastasiu letartóztatását. Maga az ügy is különben igen érdekes s rövid vázlatából is kitűnik, hogy a mindenki által korrektnek és becsületosnak tudott, Aradon és a megyében nagy tiszteletnek örvendő Anastasiu igazgató ellen bosszuhadjarat indult meg. Még Zombolya és környékének idecsatolása idején történt, hogy az agrártörvény értelmében

a kormány egy földosztó bizottságot küldött ki Zombolyára. Ennek a bizottságnak Anastasiu Demeter volt az elnöke, aki pártatlan igazsággal és a törvény szigorú végrehajtásával rövidesen mintegy 160 millió lej értékű földet osztott szét az igényjogosultak között. Pár hónap múltán váratlanul vizsgálat indult meg a földosztások ügyében s a kiküldött vizsgálóbiztos Spatar Vazul belügyi vezérfelügyelő, Csikvármegye volt prefektusa — aki személyes ellensége Anastasiunak — súlyos mulasztásokat és visszaéléseket állapított meg Anastasiu Demeter terhére, aki ellen Spatar jelentése alapján meg is indult az eljárás. Az eljárás során azonban hamarosan tisztázást nyert Anastasiu szerepe, akiről az érdekeltek és a tanuk százai bizonyították, hogy a földkiosztások körül nem követett el visszaélést s hogy az igényjogosultaknak mindenkor a legnagyobb szíveséggel, őszinte készséggel állott rendelkezésükre. De maga Anastasiu is hivatalos okmányokkal igazolta, hogy a mintegy két és fél millió lejt kitevő állítólagos hiányt a kiosztásokkal járó költségekre, mérnökök és munkások napidijaira, telekkönyvi átírásokra fordították. Ezen az alapon aztán a timisoarai ügyészség el is ejtette a vádat. Annál nagyobb volt aztán a meglepetés, amikor két esztendő múltán — az elmúlt őszön — újból arról értesült, hogy a zombolyai földkiosztások koholt visszaélése ügyében újra megindult a bünygi vizsgálat, amelyben azonban ő most már csak mint tanu szerepel. Legutóbb, január közepére kapott is idézést az ügyben a zombolyai járásbíróhoz, a tárgyaláson azonban betegség miatt nem jelenhetett meg. Erre állította ki a zombolyai járásbíró a mai letartóztatási parancsot. Miután pedig ehez a járásbírósnak semmi joga nem volt, — s különben is nyilvánvaló a hajsza-jelleg — Anastasiu ma terjedelmes táviratot intézett Stelian-Popescu igazságügyminiszterhez, amelyben tudomására hozza a történeteket és jogorvoslást kér a zombolyai járásbíró hivatalos hatalomnal való visszaélésével szemben. A különös jogi eset egyébként ipászi körökben igen nagy

feltűnést keltett és valószínű, hogy az igazságügyminiszter kellő megtorlást fog alkalmazni a zombolyai járásbíró önkényes intézkedése tekintetében.

Öngyilkosság a katedrán.

Budapesti tanár különös tragédiája.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A budapesti Wesselényi-uccai zsidó polgári fiúiskola harmadik osztályában különös tragédia játszódott le ma délelőtt. Bruch Jenő tanár rendes időben elfoglalta katedráját és megkezdte előadását. Egyszerre minden ámenet nélkül zavarosan, idegesen kezdett beszélni, majd a következőket jelentette ki:

— Socrates esete jár a fejemben, aki tanítványai előtt mérgezte meg magát, mert eleget élt.

Akkor fehér papírt vett ki zsebéből és annak tartalmát lenyelte. Azután nyugodtabban folytatta beszédét:

— Vannak, akik jó példával járnak elől, de vannak...

Nem folytathatta tovább beszédét, mert lefordult a katedráról és eszméletlenül terült el a földön. A megímült diákok értesítették a tanárokat, akik telefonon hívták a mentőket. Az öngyilkos tanárt a zsidóórházba szállították, de már nem tudtak segíteni rajta. Igen nagy adagot vett be s anélkül, hogy eszméltre tért volna, kiszervetett. A tragikusan elhunyt tanár családos ember, tizennégy éves fia és felesége van. Özvegye kijelentette a rendőrség előtt, hogy férje a háboruban súlyosani megsebesült, most műtét alá kellett volna vetnie magát, de úgy látszik, ez elől inkább a halálba menekült.

— Fogházra ítelt Kerenszky-miniszter. Párisból jelentik: A törvényszék tegnap két havi fogházra ítélte Scheidt Sándort, a Kerenszky-kormány volt tagját, akit váltóhamissal vádoltak.

PIROS EST AZ APOLLOBAN

Szombaton, 25-én este 11 órakor.

Cs ak felnőtteknek

Elsőrangú 2 és félórás sláger műsorral.

Színre kerül:

Lujza, nem akar...

Eredeti Steinhardt-bohózat.

Személyek:

Dr. Mező Lipót	... ..	Gyöző Alfréd
Klári, a leánya	... ..	Bakó Eszti
Özv. Farbolányiné	... ..	Gömöri Emma
Gizi, a leánya	... ..	Botos Blanka
Steiner Lipi	... ..	Beregi László
Blau Armin	... ..	Rudas Bandi
Lujza, a felesége	... ..	Tarnay Teri
Farbolányi István	... ..	Gyarmati Géza

Társas szerelem

A leghatásosabb Steinhardt-bohózat a fenti szereplőkkel.

Rendező: **Beregi László.**

Jegyek előre válthatók az APOLLO színház pénztáránál

Lei 40, 60, 80.

A nagyfiáboru sok vérzivatarát látott hősei: a Donkozások Aradon.

Az orosz kórus tagjai expressz-gyorsasággal repülnek át az egész világon. — Ma Románia, holnap Lengyelország, holnapután Amerika. — A békés énekesek, mint hősi legendák, szerelmi idillek egykori lovagjai. Beszélgetés Sotzkov kamaraénekesével.

(Arad, február 23.) Ma délelőtt érkeztek Aradra. Tegnap még Brasovban (Brassóban) énekeltek. Holnap Timisoarban (Temesváron). Holnapután Iasi-ban. Éneklés, utazás, éneklés utazás, közben egy pár óra pihenés itt, vagy ott: ez a doni kozák kórus élete, ha hangversenykörúton van. És mikor nincs? ... Csaknem állandóan turnézik ez a harmincöt tagból álló pompás énekkar, amely ma este az aradi színházban ragadta frenetikus tapsviharra a közönséget.

Két órakor a Fehér-Kereszt éttermében ültek. Némelyik meglátszott a hosszú ut fáradalma, sőt a vonatfüstje és koromja is. Odaléptem az egyik asztalhoz.

— Ah, szerjü? — állt fel egy barna, hátrafésült hajú, kék ruhás ur és mosolyogva kapott hóna alá egy vastag albumot. — Tessék kérem.

Ugy mondta, mint valami nagyon megszokott dolgot, ami vele jár az ő utjakkal, dolgokkal. Leültünk egy asztalhoz, átnyújtott egy német névjegyet, amiről megtudtam, hogy Sotzkov Andrei kamaraénekes a „Platoff” donkozások kórus nagyhírű baritonistájával ülök szemközt. A vastag album rejtélye is megfejtődött csakhamar. Cikkek és kritikák vannak benne a legkülönbözőbb nyelveken. Sotzkov ur, akit mindenfelé a legnagyobb dicséret hangján emlegettek a lapok, meglehetősen beszél a németet és így rövidesen, vidám tempóban indult meg a diskurzus.

— Legelőször is arra kérem, — kezdte — sziveskedjék megírni azt, hogy mi nem vagyunk a Jaroff-kórus. A közönség állandóan összetéveszt bennünket és amikor megtudja, hogy a Jaroff-kar az más, mint mi, akkor azt hiszi, hogy nem is vagyunk donkozások. Pedig hát azok vagyunk. Éppoly, ahogy Jaroffék is azok. Csak hogy a mi kórusunkat „Platoff”-nak hívják, a másikat meg karnagyárol „Jaroff”-nak. Sőt van egy harmadik donkozások kórus is, a „Kuban”. Az most Amerikában van.

— Valamit tán önmagukról.

— Kérem szépen.

Egész üzletes udvariassággal mondja, mint aki ugyanis várta ezt a kérdést.

— A Platoff-kórus másfél évvel fiatalabb, mint a Jaroff-féle. 1924-ben alakultunk meg és Prágában léptünk először a nyilvánosság elé. Kimondhatatlan sikerünk volt. Csaknem valamennyien tiszték vagyunk, jómagam főhadnagy voltam, de akad egypár egyszerű kozák is köztünk. Istenem, ők is ép oly emigránsok, mint mi. Együtt harcoltunk Denikin alatt, együtt véreztünk Kievnél, együtt vágunk utat magunknak a vörös gyűrűt át Krímben a perikopi platónál, hát most is együtt dolgozunk a mindennapi kenyérért.

Kis szünet. Sotzkov kamaraénekes szeme visszaréved a múltba.

— Erről, — vágok közbe — Kiew. Krim...

Mintha valami szundikálásból ébredt volna fel, fáradt mosollyal legyintett.

— Régen volt. Elmúlt... örökre. Egyik tagunkról azonban tudok egy érdekes történetet. Azt, hogy miképp szerzett feleséget magának.

— Pompás — nevetek.

— Nem is volt olyan humoros — mondja

Sotzkov — Charkowban történt. Fehér tiszti csapat tartotta a várost. A tiszték közt volt mostani kollegám is Vasilij Vaszilov. Ezt a Vaszilovot már a városba való bevonulás napján érdekes meglepetés érte. A számára kijelölt lakásban egy síró, szép fiatal nőt talált, aki elmondotta, hogy felesége a tartomány kormánybiztosának, akit a fehérek halálra ítéltek. Vaszilov — fiatal hadnagy volt és gávallér — rögtön ajánlkozott, hogy megkísérli a népbiztos megmentését. Közbenjárása azonban nem járt eredménnyel, mert a népbiztos a fehérek bevonulása előtt valóságos tömegmészárlásokat rendezett és így kivégezték. A fiatal özvegy csakhamar megvigasztalódott a fiatal hadnagy mellett, de ekkor visszajöttek a vörösök és Vaszilovnak menekülnie kellett. A ház kertje mögött volt egy folyó, azon ábusztított, de estére megint csak visszajött. Visszahozta a szive. El akarta vinni magával az asszonyt. A házat körülvették a vörösök. Erre Vaszilov felvette az asszonyt, kivégezt urának vörös egyenruháját, felült a lóra, maga mögé ültette az asszonyt és kivágtatott az éjszakába. Meg se szólította senki. Így aztán elhozta az asszonyt magával. Most Prágában él. Ki-

Két újságíró kopogtatás nélkül benyitott Bánky Vilma fürdőszobájába, mikor a művésznő öpen fürdött.

A híres filmsztár nem igen mer kimozdulni szállóbeli lakásából, mert fél a botrányoktól

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Amíg a pestszentlőrinci rendőrmester szépszemű kislánya eljutott odáig, hogy a Bánky Vilma ből, a pesti színésznő alsógalériás husz éves törtetőjéből Vilma Bánky lett, a hollywoodi dollárok boldog fényében evickelő filmsztár: nem sok tavasz virult ki Budapest városa felett. Megirták, elbucszatták, virággal küldték a kis Vilmát Amerika boldog csodái közé, hogy szép szemeivel, büszkeségével kalapálja össze a magáéval a Rod la Roque szívet, a drága szép villát, a selyemszörű agárt, a mozi tapsoló millióit és azt a százezer dollárt, amiket most hozott haza szüleinek ajándékképpen. De most valahogy máshogy történt a Bánky Vilma fogadtatása. Budapesten nem várta senkifia, virág se köszöntötte: a magyar főváros ridegen zárkózott el Vilma Bánkytól, aki innen indult az Oceánhoz és befutott Hollywoodba. Bizony Bánky Vilma nem lett proféta a saját hazájában. Csodálatos, Pesten senki sem borult le szép szemei előtt, költő se igen sietett az ódával, s a megteázott újságírók nagyon feszengtek a Hungária külön termében azon a bizonyos Bánky-five of clocke-on. Baj van a Bánky-kréta körül. Megirtuk tegnap, hogy Bánky Vilma Várdai Tódort, akit őt az ismeretlenségből kiemelte, meg se nézte most Pesten. Várdai Tódor pedig beteg is, meg szegény is: jólesne neki néhány hollywoodi mosolygásból leezett dollár. Nem. Bánky Vilma, miután szüleit meglátogatta: bevonult a Hungáriába és haragszik Budapestre, a tapintatlan városra, amelyik még mindig a régi szemével nézi Bánky Vilmát, a husz éves kis színésznőt és nem tudja elfelejteni, hogy ő valamikor, nem is olyan régen, a pestszentlőrinci rendőrkislánya volt, nem is oly okos, nem is oly finom, csak szépszemű és szerencsés.

vüle még négyen nősek közülünk. Fél feleség lakik Prágában, egy Párisban, egy Berlinben. Mi, többiek mind nőtlenek vagyunk.

Megemlítem, hogy a lapok mennyire dicsérik őt magát. Sotzkov szerényen mondja:

— Milanóban tanultam énekelni.

— És hogy érzik magukat Erdélyben?

— Ó, nagyon jól. Mindenütt nagy sikerünk volt, de a legkedvesebbek voltak a kolozsvári újságírók. A klubban vacsorára láttak vendégül. Ott volt a Bornemissza báró, meg a... nem jut a neve eszembe, tudja: magyar külügyminiszter volt.

— Gróf Bánffy? ...

— Ja, ja Bánffy — örül meg a névnek Sotzkov. — Hát ott nagyon jól éreztük magunkat.

— És hova mennek innen?

— Lehet, hogy már májusban Amerikába.

De ősszel egész biztosan. A legközelebbi ország, ahová megyünk: Lengyelország. Március 14-én indulunk oda. Aztán jönnek a többi államok és végül Amerika.

Ugy mondja ezt, mint végcél. Persze: Dollárországban talán meg lehet keresni annyit pénzt, hogy az ember megpihenhet szép nyugodtan és nem kell majd utazni, énekelni, utazni és énekelni. „Mily jó is lesz” mosolyogja banna meleg szeme.

Mikor elváltam tőle, láttam, hogy mohórt ült vissza félbehagyott ebédjéhez. Kihülhetett közben, de Sotzkov észre sem vette. Gyors tempóban evett. Hozzá szokhatott az ilyesmizhez. Tiszt volt a Denikin-hadseregben.

Fóthy Ernő.

A Hungáriában levő lakosztálya előtt csak úgy tolonganak az emberek, akik nem felejtették el Bánky Vilmát, s most, hogy látogatásra jött: ők is csak eljöttek magyarul, tisztességgel és őszinteséggel, hogy hát csak megszorítsák a Vilmuska kezét. Egy-egy fényképész, aki 8—10 évvel ezelőtt képet csinált róla, vagy varróleány, aki ruhát próbált neki. Csak várnak, várnak... Újságíró is jön, aki három év előtt képes cikket írt Bánky Vilmáról és csinálta az ő utját, ahogy már ez rége óta szokásban van újságírók és színészek között. De Bánky Vilma senkit sem fogad. Ideges nézésű fiatal és öreg urak, hónuk alatt vastag iratcsomók, türelmetlenül várják, mikor nyílik ajtó számukra. Ezek a titkos filmszenáriómírók, akik Bánky Vilmától várják felfedezésüket. De Bánky Vilma örül, hogy őt fedezték fel: másokat nem akar felfedezni. Nem fogadja őket. Ma reggel botrány történt. Fél nyolckor két hírlapíró kereste Bánky Vilmát. Nem lehet bemenni. Négy perc múlva örült kiabálás: a két hírlapíró kopogtatás nélkül benyitott a fürdőszobába. Az angol társalkodónő pofokodni akart.

Déltájban aztán a folyosón olyan botrány tört ki egy másik hírlapíró és művésznő közt, hogy percekig hangos volt a folyosó. Ez a hírlapíró akkor szólította le Bánky Vilmát, a mikor kijött szobájából:

— Kezit csokolom Vilmácska! Na, hogy van? Emlékszik rám?

Bánky meghökkenve állt meg:

— De kérem, én nem ismerem az urat. Én nem vagyok önnek Vilmácska!

— Na csak ne hordja olyan magasan az orrát! Mikor elment, nem beszélt velem így. Boldog volt, hogy cikket írtam magáról...

— De bocsánat... hogy jövök ehhez a hanghoz? Ne tessék engem molesztálni!

— Jó, jó — replikázott a hírlapíró — majd még elintézem magát. Nem fog nekem így felelgetni.

Már kiabáltak is egymásra és Bánky Vilma kétségbeesve rohant vissza szobájába. — Azóta Bánky Vilma csak Viktor bátyja kíséretében jár Budapesten. De ugylátszik nem is igen jár, mert fél az újabb botránytól, amelveket csodálatosképpen ép Budapesten csinálják neki, hogy egy kicsit megtépezzék azt a ragyogó hollywoodi dollárcsillagot, mely oly hideg és büszke a maga személyében, hogy még Fedák Sári se siet eléje. Pedig ő annak idején megígérte.

Péntek

A
P
O
L
L
O

A CIGÁNYBÁRÓ

Lókai Mór regénye után, Strauss bájos muzsikája, 8 felvonásban

Eneketét :: Saját kísérőzene :: Toborzó

Táncbetét

Főszerepben: Lya Mara ◀ Verebes Ernő

H I R E K.

Hatásköri összehúzás

Aradváros és az aradi járásbírósg között.

Ki ítélik az igénylési keresetekben. — A legfelsőbb semmitőszék döntését kéri ki.

(Arad, február 23.) Érdekes hatásköri összehúzás támadt az aradi járásbírósg és a városi iparügyi hatóság között. Az iparügyi hatóság előtt per folyt, amelyben egy alkalmazott beperelte volt főnökét elmaradt fizetésére és az iparügyi hatóság megítélte a követelést. Miután az ítélet dacára sem fizetett a főnök, végrehajtást vezettek butorára. A foglalás megtörténte után a vállalkozó felesége igényperre nyújtott be az iparügyi hatósághoz, azzal az indoklással, hogy a butorok az ő és nem a férje tulajdonát képezik. Az iparügyi hatóság áttette az igényperre a járásbírósgához döntés végett.

A napokban foglalkozott az ügyvel a járásbírósg, amely azt a meglepő döntést hozta, hogy az igényper elbírálása nem tartozik hatáskörébe, miután hasonló ügyekben a város hivatott dönteni. Ezzel újra áttette az ügyet a városhoz, ahol viszont azt az álláspontot foglalták el, hogy nem tartoznak az ilyen ügyek az iparügyi hatósághoz, hanem a járásbírósgához és azonnal ilyenértelmű döntést is hoztak. Az ügy most megfeneklett a két hatóság között, egyik sem tartja magát illetékeseznek a döntés meghozására. Az érdekes hatásköri összehúzás ügyét most a város a Curtea de Casa-tie-hez terjeszti fel s annak kell döntenie, kihez tartozik tulajdonképpen az ügy. Jogász körökben nagy érdeklődéssel várják a legfelsőbb semmitőszék elvi jelentőségű határozatát.

— Miklós herceg hazaérkezett. Bucurestiből jelentik: Miklós királyi herceg ma délelőtt visszaérkezett a fővárosba. A pályaudvaron a miniszterelnök, Duca és Dimitriu miniszterek, továbbá Nicoleanu tábornok, rendőrprefektus, valamint a királyi adjutánsok várták.

— A sziguranca vezérigazgatója nyugalomba megy. Bucurestiből jelentik: Popescu tábornok, a második hadtest parancsnoka, április elsején nyugalomba vonul. Utóda valószínűleg Panaitescu tábornok, a vezérkari főnök helyettese lesz. Ugyancsak nyugalomba megy április elsején Voinescu Romulus sziguranca-vezérigazgató is, miután betöltötte a korhatárt. Voinescu nem vonul vissza teljesen, mert a legfőbb közigazgatási tanács tagjává nevezik ki. Utóda Rau Emanoil, vagy Olarasu lesz.

— Megalakult az új jugoszláv kormány. Belgrádból jelentik: A Vukicsevics-kormány ma délelőtt letette az esküt. Elnök és belügy: Vukicsevics, pénzügy: Markovics Bogdan, földreform: Andrics, népgazdaság: Sztankovics, kultusz: Simonovics, közlekedés: Milosavljevics, postaügy: Kocsics, közegészségügy: Popovics, erdő- és bányauügy: Milovics, kereskedelmi: Spaho, hadügyminiszter: Hadzsics, külügy: Marinkovics, igazságügy: Vujsicsics, építés: Markovics Pera, népjólét: Radovics, unifikációs: Sumankovics.

— Pacha püspök nagybójt pásztorlevele. Pacha püspök tegnapi kelettel bocsátotta ki legújabb pásztorlevelét, amelyben a hamvazószerdával beállt nagybójt kezdetén igaz jóakarattal és atvai szavakkal fordul a keresztény családokhoz, akikre apostoli áldását adja. Majd megemlíti, hogy a farsangi napok elmúltak, a katolikus egyház belépett a nagybójt szent időkbe, amelyek Krisztus kinszenvedése és halála emlékének vannak szentelve. A pásztorlevél két részre oszlik. Először a gyermekekhez, majd a szülőkhez intézi főpásztori sorait. A gyermekek előtt kifejti a szülők nehéz helyzetét. Mennyi rengeteg gonddal kell ma a szülőknek megküzdenie, ha gyermekét a vallásosság alapján becsületes emberré akarja nevelni. Ezért kéri az ifjúságot, hogy tiszteljék a szülőket és jó magaviseletükkel könnyítsék meg a küzködő szülők amugy is gondterhes napjait. A szülőknek pedig azt a tanácsot adja, hogy ha gyermekeiket a vallás értelmében akarják nevelni, akkor elsősorban nekik kell jópéldával előljárniok, mert a családi élet olyan, mint egy forrás, s a messzirefutó gyermekerecskéik innen merítik szellemi és lelki táplálékukat.

Ghandi megjövendölte halálát.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Bombayból jelentik: Gandhi bizalmas körben megjövendölte hogy halála március 12-én fog bekövetkezni. Az indus népvezér hű barátai és rajongói a végletekig ek-szomorodva vették tudomásul a jóslatot.

Bevezetik az adókönyvecskéket Romániában is.

A pénzügyi államtitkár aggodalmaskodó nyilatkozata.

(Arad, február 23.) Az egyenes adók egységesítéséről szóló törvény 118-ik szakasza kimondja, hogy Romániában is bevezetik az adókönyvet, a törvény végrehajtási utasítása pedig, mely még 1923-ban készült el, már arra az időre kötelezővé tette az egységes adókönyvtípus bevezetését. Ezzel szemben még ma is egyszerű papírszeleteken nyugtázzák az adófizetéseket, nem beszélve arról, hogy egyes kisközsegekben újságszelek szerepelnek adónyugtaként. Nemrégben Gyárfás Elemér szenátor mondott a szenátusban ezügyben interpellációt, anélkül azonban, hogy erre választ kapott volna. A kamarában is történt hasonló interpelláció, de a pénzügyminiszter itt sem adott választ, ami annál feltűnőbb volt, mert egyszerű adókönyv bevezetéséről van szó. A titkolózásra és a hallgatásra most igen érdekes választ ad Simionescu pénzügyi államtitkár, akit az Aradi Közlöny bucuresti munkatársa felkeresett és megkérdezte, hogy

miért nem vezetik be Romániában az adókönyveket.

— A pénzügyminisztérium most tanulmányozza az egységes adótípus bevezetésének kérdését s mihelyest megfelelő megoldást talál, sor kerül a törvény idevonatkozó részének teljes végrehajtására. A könyv bevezetése azért késik, mert terv szerint olyan könyvtípusról van szó, amely nemcsak az adófizetéseket tüntetné fel, hanem magában foglalná az adózó teljes vagyoni állapotát. Abból bármikor és bárki könnyen meg fogja állapítani az adózó teljes vagyonát.

Eddig tart az államtitkár nyilatkozata és még eddig bizonytalan, hogyan gondolja az államtitkár azt, hogy a könyv a teljes vagyonról nyújtson tiszta képet, de máris a legnagyobb aggodalommal nézhetünk az új könyvtípus elé. Ezekután talán jobb is lenne, ha elállanának az adókönyv bevezetésének kérésétől, mert abból úgy látszik, csak az adózóra származik majd újabb hátrány.

— Fogvamaradnak a vágóhídi jegycsalók. Az aradi törvényszék dr. Ramontian—Moldovan konfirmációs tanácsa ma foglalkozott a vágóhídi jegycsalások ügyében letartóztatott Crestea Alexa és Wéber Agoston letartóztatási végzésével és a vizsgálóbírói határozatot jóváhagyta. Crestea és Wéber szabadlábra helyezésük érdekében most a timisoarai táblához nyújtanak be felfolyamodást.

— Rehabilitált curtici kereskedő. Az aradi törvényszék dr. Ramontian—Moldovan büntetőtanácsa ma tartott főtárgyalást a csalással vádolt Maris Zacharie curtici kereskedő ügyében. Maris ellen több petrosényi kereskedő feljelentésére indult meg az eljárás, akik azt állították, hogy Maris, akinek nagyobb mennyiségű buza leszállítására adtak megbízást, nem tartotta be a megállapodást és annak ellenére, hogy 20.000 lej előleget vett fel, közölte megbízóival, hogy a gabonát csak előleges készpénz fizetés ellenében szállíthatja le. Timár Andor dr. védő a főtárgyalás során igazolta, hogy egyszerű kereskedelmi üzlet történt, s Marisnak, aki az előleget különben is nyomban letétbe helyezte, jogában állott a megállapodáson változtatni. Miután ilyenformán nem történt csalás, kérte védeccél szemben a vád eljéjét. Mandru ügyész Timár előterjesztésére el is ejtette a vádat, aminek következtében a törvényszék beszüntette az eljárást az ügyben.

— Aradi uriaszony hirtelen halála. Tragikus körülmények között halt meg ma délelben Kurták Mihályné ismert aradi uriaszony. Kurtákné, aki utóbb az egyik állomás közelében lévő szálloda és vendéglő tulajdonosa volt, néhány nap óta rosszultról panaszkodott hozzátartozóinak. Családja rábeszélésére ma délelben elment egy aradi orvoshoz, akinek elpanaszolta betegsége tüneteit. Az orvos a vizsgálat után injekciót akart adni a betegnek. Miközben előkészületeket tett, Kurtákné hirtelen hátrahanyatlott és élettelenül terült el a szoba padlóján. Az orvos azonnal segítségére sietett, a szerencsétlen uriaszony azonban már halott volt. Kurták Mihálynét csaknem mindenki ismerte Aradon. Hihetetlen munkakedvvel és energiával rendelkező nő volt, aki régebben önállóan vezette a Központi kávéházat és éttermet, majd a parkban lévő kioszkot bérelte a várostól, amire nagy összegeket fizetett rá. Kurtáknénak nem csökkent a munkakedve és az állomás közelében lévő vendéglővel próbált szerencsét. A szinte férfias munkabírással megáldott asszonyt, akinek tragikus halálát nagyszámú rokonsága és ismerősei gászolják, pénteken délután temetik.

— Előjegyzés pászkarára. Az aradi neolog zsidó hitközségnél kilogrammonként 38 lejért pászka kapható. Előjegyzéseket a pászka árának lefizetése ellenében március hó 30-ig fogadunk el. Akik ezen időig pászkaszükségüket nem fedezik, nem garantáljuk, hogy később kaphatnak pászkat. Az előjáráság.

— Autó es kocsikarambolja Aradon. Sulyos karambol történt tegnap este Aradon az Óvár-téren. Temesvár 468. jelzésű autó, amelyet Jovin György sofőr vezetett, összehúzózott egy fát szállító kocsival, amelynek kocsisa Csipan János volt. Az autó felborult és sulyosan megrongálódott. A sofőr olyan szerencsétlenül esett ki az autóból, hogy jobb alsókar-törést szenvedett. A mentők szállították a kórházba, ahol ápolás alá vették. A kihallgatott tanuk vallomásából a rendőrség megállapította, hogy a szerencsétlenség oka Csipan kocsis volt, aki egyenesen behajtott a lassan haladó autóra. A rendőrség megindította ellene az eljárást.

— A Neptunfürdő kijavítása. A permanens bizottság ma elhatározta, hogy kiírja az árlejtést a Neptun-fürdő vendéglőjének, borbély- és manikűr-műhelyének bérletére. Egyben döntöttek a Neptun javítására szolgáló faanyag szállítására kiírt árlejtés ügyében is és mint legelőnyösebb ajánlatot az aradi Czeiler, Kornis és Társa cég 66737 lejes ajánlatát fogadták el.

— Izzalmas hajsza egy katonaszökevény után. Tegnap este az aradi államrendőrség egyik detektívje letartóztatta Cocoban Simon katonaszökevényt, aki két esztendeje szökött meg helyőrségétől. A detektív be akarta kísérni a letartóztatott embert, aki azonban futásnak eredt és eltűnt egyik sötét uccában. Ma délután ugyanaz a detektív felismerte Cocoban egyik aradi korcsmában. Le akarta tartóztatni, de a katonaszökevény ismét menekülni próbált. Kirohant a korcsmából, a detektív utána és hosszas üldözés után sikerült csak elfogni. A katonaszökevényt megkötözve szállították a rendőrségre.

— Az aradi katolikus gimnázium írásbeli vizsgaeredménye. Ma délelőtt kihirdették az aradi katolikus gimnáziumban a félévi írásbeli vizsga eredményét, amely megdöbbentő, a bukások száma csaknem meghaladja az ötven százalékot.

— Temetés. Kurták Mihályné született Leitmann Szeréna temetése, pénteken délután 4 órakor lesz a Calea Aurel Vlaicu 9. alól.

— Tragikus halál Rovine aradmegyei községben. Megdöbbentően tragikus körülmények között halt meg tegnap délután egész váratlanul Rovinén Fekete György 19 éves rovinei cukrászsegéd, aki nagybátyjánál Marsineariu cukrászsnál volt alkalmazásban. Az általános ismert fiatalember még a napokban egy táncmulatságon vig hangulatban szórakozott és tegnapra az erőtől, egészségtől úzza-dó fiatalember hirtelen meghalt. Halálát állítólag sulyosan fellépő difteria okozta. Fekete György szülei Magyarországon élnek és éppen a közeljövőben szándékoztak ő is Magyarországon letelepedni. Váratlan, szinte megmagyarázhatatlan halála egész Rovinén általános részvételt keltett.

— Elitették a magyar Nemzeti Bank Aradon is ismert csalóját. Budapestről táviratozák: A büntetőtörvényszék ma fejezte be a Nemzeti Bank sikkasztói, Sajó József — az Aradon is jól ismert — főellenőr, Létay Ferenc főfelügyelő, Szakács József pénzbeszédő, Vaszista József altiszt perének tárgyalását, akik, mint ismeretes, a megsemmisítésre szánt koronabankjegyekből nagyobb összegeket ellopottak és újra beváltották a banknál. Az orvosszakértők megállapították, hogy Létay elmebeteg és így őt a Lipótmezőre szállították. Sajót a bíróság harmadfélévi fegyházra, Szakácsot és Vaszistát tizenhét hónapi börtönre és száz pengő pénzbírságra ítélte.

— Borzalmas autobusz-szerencsétlenség. Zilahról jelentik: Tegnap délben borzalmas autobusz-szerencsétlenség történt a Varsoic melletti hegytetőn, amelyen keresztül vezet a Szilágysomlyót Zilahhál összekötő állami út. Egy szilágysomlyói autobusz, utasokkal megrakva, épen felkapaszkodott a meredek úton, miközben a fékszerkezet felmondta a szolgálatot és az autobusz hátrafelé kezdett rohanni a meredek lejtőn. Az utasok között óriási pánik tört ki. A soffőr, hogy a kocsi lezuhanását megakadályozza, az út melletti töltésre akarta vezetni az autobuszt. Ebben a pillanathban Lőb József 45 éves vármezői földbirtokos felrántotta az ajtót és kiugrott az autobuszból, de oly szerencsétlenül, hogy a töltés és a gépkocsi közé esett, amely teljesen összelapította. Mire az utasok segítségére siethettek, már halott volt.

— Hárommillió lej rejtélyes eltűnése. Galacból jelentik: Érdekes lopási ügy foglalkoztatja a galaci pénzügyigazgatóság vezetőit. Még január hónapban a galaci pénzügyigazgatóság három millió lejt küldött a bucarestii Casa de Depuneri-nek és a pénzügyigazgatóság egyik magasrangú tisztviselője adta át a postán, amiről nyugtát is kapott. Tegnap értesítés jött Bucarestből a galaci pénzügyhöz, hogy a pénz nem érkezett meg még. Steriu pénzügyigazgató megindította a vizsgálatot és megállapította, hogy nyugta van ugyan a pénztől, de a nyugta gyanú, mert az aláírás olvashatatlan. Azt hiszik, hogy a postán ellopták a pénzt és most annak megállapítására folyik a vizsgálat, hogy ki volt szolgálatban a hárommillió feladása napján a galaci postán.

— Rott és Steinhardt két legnagyobb sikerű slágerbohózata: „Lujza nem akar” és a „Társas szerelem” kerül színpadra csak felindított neknek! szombat este 11 órakor az Apolló színházban. Mindkét bohózat teljes egy óráig tart és elejétől végig nagyszerű helyzetkomikummal, francia módra sikamlós, pikáns jelenetekkel. A főszerepeket Gyöző Alfréd, Beregi László, Botos Blanka, Bakó Eszti, Gömöri Emma, Rudas Bandi és Gyarmati Géza játsszák. A darabokat Beregi László rendezi, akit a közönség jól ismer ezen a téren. A főszerepek a legjobb színészek kezében vannak, úgy, hogy ilyen szenzációs nagyszerű műsort, egyszerre két slágerbohózatot egy este még nem látott a közönség. Jegyek előjéltelben az Apolló pénztáránál.

— 5 millió lejt nyert egy szerencsés játékos Bécsben 1 részetre vásárolt „Österreichische Baulose”-val, az 1928. február 15-én tartott húzáson. Ez a nagy szerencse az Aiser Wechselhaus, Paul Biehavy, Wien IV., Alser Strasse 22. cég vevőjét érte. Fenti cégnél kényelmes havi részletekre kaphatók a nagyértékű „Baulose” és „Türkenlose” sorsjegyek, valamint a szokott utólagos fizetés mellett, a már egész Romániában közkedő osztrák osztályosorsjegyek.

— Legújabb regények Kerpel könyvtárában. — A lipcsei tavaszi vásár kedvezményel. A lipcsei tavaszi vásár látogatói az összes vasutakon 25 százalékos ármérsékletet, a magyar vasutakon 33 százalékos kedvezményt élveznek. A német határig mérsékelt ára menetjegyeket a vásárhivatali igazolvány alapján a menetjegytörzsek szolgálatiájk ki. Ugyanezt a Hohenbach—Lipce és vissza, ugyszintén Passau—Lipce és vissza utra valamint prospektust és mindenemü felvilágosítást díjmentesen kizárólag a vásárhivatal képviselője: H. Eugen v. Angerbauer, Timisoara, I. Str. Gen. Praporgescu 3. utján szerezhethő be. Társas utazás céljaira a március 2-án, este 11 órakor, a budapesti keleti pályaudvarról Lipcsébe induló különvonaton 33 százalékos árkedvezmény. E különvonaton a menetdíj a II. osztályon 55 pengő, a III. osztályon 37 pengő. E vonathoz való jelentkezéseket szintén a fenti

A Magyar Párt nem kollaborál a kormánnyal.

A parlamenti csoport hivatalos kommunikéje. — A kamara és a szenátus ülése. — A minisztertanács ma nem foglalkozott a lakbérleti törvénnyel.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Ma délben minisztertanács volt, amely elfogadta a dr. Lupu által a munka védelméről készített törvényjavaslatot. A javaslat holnap a szenátus elé kerül. Lupu ezután ismertette a munkakodex alapelveit. A minisztertanács elhatározta, hogy külön bizottságot küld ki a javaslat végleges megszövegezésére Bratianu, Duca, Argetoianu és Inoulet miniszterekből. Angheliescu közoktatásügyi miniszter bejelentette, hogy a jövő héten betervezi a középiskolai oktatásról szóló javaslatát. A minisztertanács Duca, Nistor és Angheliescu miniszterekből álló bizottságot küldött ki ennek a javaslatnak előzetes tanulmányozására. Ugyancsak miniszteri bizottságra bízták az asistenta sociala megszervezésének kérdését, amely bizottság tagjai Argetoianu, Lupu, Angheliescu, Inoulet és Dimitriu. Lapedatu miniszter vázolta ezután a Dobrudzsa ötvenedik évfordulója alkalmával rendezendő ünnepek programját, majd Angheliescu ismertette a jövő héten a parlament elé benyújtandó községi legelők törvényét. A lakbérleti törvény nem képezte ma a minisztertanács vitájának tárgyát. A legközelebbi minisztertanács kedden lesz.

Interpellációk és napirendelőtti felszólalások a parlamentben.

A kamara mai ülésén napirend előtt Episcopescu kormánypárti kéri, hogy a Putnaregyében a németek által agyonlőtt parasztok özvegyeinek és árváinak folyósítsanak nyugdíjat. P. Ioanitescu kéri a cserauti bíróság ügymenetének gyorsítását megfelelő intézkedésekkel és pótlásokkal. Végül kéri a hadifogságba esett tisztek előléptetését. Xeni kormánypárti kérdezi a külügyminisztert, igaz-e az a hír, hogy Magyarország megsemmisítette a Szentgotthárdnál csempészett hadianyagokat. Felvilágosítást kér erről az eljárásról. Duca, mint helyettes külügyminiszter kijelenti, hogy a beérkezett jelentések szerint a hadianyagok megsemmisítése tényleg megtörtént. Attól a pillanattól kezdve azonban, hogy a kérdést a kisantant többi államaival együttesen a Népszövetség elé terjesztettük, helyes, ha bizalommal megvárjuk a Népszövetség által hozandó intézkedéseket. D. R. Ioanitescu kéri a hadsereg számára történt kisajátítások temesvári képviselő vesz fel. A vásárhivatal igazolványa alapján a magyar, cseh, osztrák és német vizumok illetékmentesek. A látogatók a lipcsei állomáson levő irodában lakásutalványt kapnak: egy szoba 3—7.50 márkába kerül.

Pesti bojkott Baker ellen.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Josephine Baker, a híres fekete primadonna leszerződött társulatával együtt a budapesti Royal-orfeumhoz napi 3000 pengő gázsival. Még nincs Pesten a fekete csoda, még csak fényképein mutogatja vakító fehér fogorát a pestieknek, de már a magyar fővárosban is fellángoltak aharcok, miként az egykori császárvárosban, a mulatt táncosnő körül.

Erdős Renée, a kiváló írónő állott a Baker-ellenes front élére és néhány nappal ezelőtt felhívást intézett a magyar közönséghez, hogy helyezze bojkott alá a néger primadonnát és olyképen tüntessen budapesti fellépése ellen, hogy nem vált jegyet a Baker-előadásokhoz.

Erdős Renée-nek ez a felhívása, amely széles körökben nagy feltűnést keltett, arra bírta a Magyar Artista Egyesület vezetőségét, hogy rendkívüli ülést hívjon egybe és azon foglalkozzék ezzel a kérdéssel. Az Artista Egyesület tiltakozott Erdős Renée felhívása ellen és megbizta elnökét: Sándor Józsefet, hogy az Artista Egyesület álláspontját hozza a neves írónő tudomására, Sándor József tegnap ezután igen élehangú levelet intézett Erdős Renée-hez, amelyben a többi között a következőket írja:

listáját. Angheliescu megígéri, hogy a kívánt iratokat rendelkezésre bocsátja. Fildermann sürgős interpellációt akar betervezni az ország pénzügyi helyzetéről. Duca helyesli a sürgősséget, mire az elnök a jövő hét csütörtökére tűzi ki az interpellációt. Tatarescu Stefan interpellál az ország légi védelme tárgyában. Rámutat a világháború tanulságaira, az aviatika eredményeire és a repülőgépeknek egyre fokozódó jelentőségére. Beszél a kisanant rendelkezésre álló eszközökről, a mérgező gázokról, majd különböző javaslatokat tesz a román aviatika fejlesztésére. Ezután dr. Ioanitescu interpellált a petróleumvezetékek kommercializálása ügyében. Az interpelláló az egész ülést kibeszélte.

A szenátus ülésén Dimitriu válaszol Deleanu-nak a dumai hajózás biztosítására vonatkozó felszólalására, majd Stelian Popescu igazságügyi miniszter bejelenti, hogy törvényjavaslatot fog a kamara elé juttatni a kádi hivatalok megszüntetéséről. Horia Carp kimutatóst kér a középiskolai és főiskolai hallgatókról nemzetiség szerint, mert interpellálni akar ebben a kérdésben.

A Magyar Párt nem tárgyal a kormánnyal kollaborációról.

A Magyar Párt parlamenti csoportja, ma délután Bucarestben ülést tartott, amelyről hivatalos kommunikéjét adott ki. A kommunikében a párt a leghatározottabban megcáfolja a kormánnyal való kollaborációs tárgyalásokról szóló hírt s megállapítja ezzel szemben azt a tényt, hogy a Magyar Párt összes sérelmeivel memorandumot intézett a kormányhoz, amely százharminc pontban sorolja fel a különböző kívánságokat. A kormány külön miniszteriális bizottságot delegált a memorandum pontjainak tanulmányozására. — A kultuszjavaslatnál, mondja tovább a kommuniké, a Magyar Párt részéről a szenátusi vita során Makay református püspök szólalt fel, míg a magyar és német katolikusok nevében Gyárfás Elemér szenátor fog beszélni. A párt magatartását e javaslatra vonatkozólag, csak akkor fogja körvonalozni, amikor a görög katolikusok álláspontja ismeretes lesz. Amikor a középiskolai oktatási javaslatot publikálni fogják, a Magyar Párt speciális szakértői bizottságot küld ki, amely a javaslatot tanulmányozni fogja.

— Amilyen élvezettel olvastam Nagyságodnak eddig megjelent egyik-másik irását, olyan kellemetlenül érintett „Jön a Baker” című cikke, mert az szokatlanul rosszindulatú. Felesleges annak hangsúlyozása, hogy az artista-mesterség internacionális és rengeteg magyar artista keresi kenyerét külföldön. Milyen katasztrófális volna a magyar artístákra, ha a külföldön ilyen szeretet várná őket.

— Nem lehet reánkénzve az mérvadó, amit Nagyságod ír, hogy „Bakert Páris kilökte magából” és ha ennek dacára a produkcióit tetszenének nekünk, azért mi nem vagyunk Bai-an. Baker egyszerűen azért jön, mert szerződést kötött, amelyet ha nem tart be, horribilis bánatpénzt fizet. — Azt írja Nagyságod, hogy „hagyjám, hogy a külföldről ideérkező művészeknek akkora fellépi díjat fizetünk, hogy szédellet még rá gondolni is. Azok legalább az Istentől kapott művészetüket hozzák ide és egy este át a legszebb mámorokba ringatnak velük”. Megnyugtatom Nagyságodat, hogy Baker is Istentől kapott művészetet hoz magával, mert az artistaművészetet sem árulják készen a szatócsnál, azt is tanulni kell, véres verejtékekkel és egész életen át. Azt írja még Nagyságod, hogy „ha egy csöpp finnyasság és jóérzés volna bennünk, egyetlen egy jegyet sem váltana senki ehhez a produkcióhoz”. Szerintem Nagyságod visszaült a helyzettel, mert ahhoz, hogy ilyen felhívást intézzon a közönséghez, Nagyságodnak nem volt joga. Aki megírta a Santerra baborost és a Nagy sikolyt, attól ilyen irást nem vártunk, de nem is kértünk.

Zadravetz püspök megírja a frankhamisítás emlékiratait.

Csak halála után hozható nyilvánosságra. Nádosy husvétkor szabadul. Windischgraetz teljesen tönkrement és hónapok szobában lakik. — Hogyan élnek Budapesten a frankpör apróbb vádlottai és szereplői.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) A magyarországi frankhamisítási ügy hullámai még mindig nem csitultak el egészen a magyar közélet tengeréről. A Kuria másfél évvel ezelőtt hozott ítélete a frankhamisítási bűnügy részére ugyan pontot tett, de a frankhamisítási ügyből folyó sajtópörök még most is állandóan foglalkoztatják a bíróságot. A sajtópörök terén Zadravetz István, az egyszerű ferencrendi szerzetesből tábori püspökké avanzsált fiatal pap viszi a főszerepet és

alig van olyan hét, hogy egy-két Zadravetz-sajtópört ne tárgyalna

a törvényszék vagy a tábla. Ezeknek a sajtópöröknek a tárgyalásán Zadravetz István sohasem jelenik meg, mindig ügyvédjét: Dánér Béla dr. volt királyi ügyvést küldi el maga helyett. A magyar közvéleményt élenként érdekli, vajjon

mi az oka annak, hogy Zadravetz láthatatlanná lett a külvilág számára

és soha seholy nem jelenik meg, ahol az ő ügyéről van szó. Az Aradi Közlöny budapesti szerkesztősége utánajárt a dolognak és hosszas fáradság után a következő szenzációsan érdekes és nemcsak a magyar, hanem az egész európai közvéleményt érdeklő dolgokat sikerült megtudnia.

A frankhamisítási ügy kipattanása után, mint ismeretes, Zadravetz István lemondott a tábori püspökség vezetéséről és visszavonult Margitkörti kis villájának magánvába. Azóta alig mozdul ki szobájából, legföljebb kis kertjében tesz rövidebb sétákat. Nem fogad senkit, csak ügyvédje előtt van nyitva az ajtója. Bárki is keresi, letagadják otthonlétét. Még telefonját is leszereltette. Zadravetz István

nagy munkában van. Reggeltől estig íróasztala mellett ül, sűrűn szántja a papírost írásával s gondosan rakja el az egyik telet irtat a másik mellé.

Zadravetz István volt tábori püspök emlékiratait írja, amelynek legnagyobb részét a frankhamisítás ügye tölti ki.

A legpontosabban és a legaprólékosabb részletekre kiterjedően beszámol a volt püspök a frankhamisítási ügy minden fázisáról, amiről tudomással bír. Részletesen leírja benne az akció első elgondolásának történetét, az eddig ismeretlen részleteket, az esketés lefolyását, valamint a hamis frankokkal telt bőröndöknek a Margit-körti villába való szállítását és a villában való őrzését.

Kétségtelen, hogy

az emlékiratok olyan szenzációsak lesznek, amintőre alig volt példa az utolsó években.

Csak hogy a szenzációéhség ezuttal nem fog kielégülést nyerni. Emlékiratai fedőlapjára ugyanis a következő mondatot írta Zadravetz István:

„Viszsaemlékezéseim a frankhamisítás történetéről. Csakis halálom után bontható fel és hozható nyilvánosságra“.

Az emlékiratok elkészítése után nem ér véget azonban Zadravetz munkája. Ezután arra kell készülnie, hogy

a Vatikán előtt miképen fog védekezni. A Szentzsék ugyanis még mindig nem folytatta le, illetve nem végezte be Zadravetz István ellen a vizsgálatot.

Talán nem lesz érdektelen, ha a frankhamisítási ügy többi főszereplőjének sorsáról is megemlékezünk pár sorban. Nádosy Imre, a volt országos főkapitány, akit a Kuria negyedféltévi fegyházra ítelt, még mindig a harkai fegyházban tölti büntetését. Ugy volt, hogy karácsonykor ő is amnesztiát kap. Nádosy Imre azonban kijelentette, hogy ő az amnesztiát nem fogadja el, mert bűnhődni akar bűnéért. A fegyházban azonban már nem sokáig marad. Husvétra ő is szabadlábra kerül.

Husvétkor jár le ugyanis büntetésének kétharmad része, amelynek letöltése után a törvény értelmében szabadlábra helyezhető, amennyiben fogsága alatt mintaszerű magaviseletet tanúsított. Már pedig a harkai fegyház igazgatóságának jelentése szerint ezideig nem volt rab a fegyházban, aki olyan példásan tűrte volna sorsát, mint a volt országos főkapitány.

Windischgraetz Lajos herceggel, a ki több mint egy év óta van betegszabadságon és akinek szabadságát a napokban hosszabbította meg az igazságügyi orvosi tanács véleménye alapján az igazságügyminisztérium börtönügyi ügyosztálya újabb három hónappal, tegnap találkoztunk az egyik jobboldali újság szerkesztőségében. Az egykor

elegáns és délceg herceg nagyon megviseltnék látszik. Botra támaszkodva jár, olykor-olykor felsziszeg a fájdalomtól és régi eleganciája mintha a múlt emléke lenne. Windischgraetz Lajos herceg, akit Európa egyik legnagyobb politikai kalandorának neveznek, ma napi gondokkal küzd.

Titkáriját is kénytelen volt elbocsátani, mert nem tudta fizetni, ő maga pedig albertletben lakik Prónay Pál barátjánál. Az országházuccai palota új gazdát kapott és a herceg albertlet szobába volt kénytelen költözni. Családja Sárospatakon él, a hercegnek azonban nem szabad elhagynia Budapestet. A

prágai örökség, amely egyszerre dús-gazdag emberré tette volna a teljesen tönkrement és az adósságok tengerében fuldokló herceget, egyelőre elérhetetlen

Windischgraetz Lajos számára. Talán idősebbik fia hozzájuthat majd a fejedelmi vagyonhoz, ha előbb sikerül felvennie a csehszlovák állampolgárságot.

És a frankügy többi szereplője: Baross Gábor, a volt postatakarékpénztári vezérigazgató, Hajts László a volt tábornok, Kuncz Ödön a volt ezredes, Gerő László a volt százados s a többiek, a kicsinyek: mind itt élnek Budapesten, tengődnek, kinlódnak és minden bizonnyal nem a legkellemesebben gondolnak vissza arra az órára, amikor megismerkedtek Windischgraetz Lajos herceggel, a szabadságharc leverőjének unokájával, aki nagyatya emlékeit akarta feledtetni és kalandjával csaknem annyit ártott az országnak, mint a veszített háború.

Irodalom és művészet

A dóni Kozák-kórus Aradon.

Óragépszerű precizitás, huszonkilenc énekes egybeforrott technikája, egy dirigens lendülete. Filmvényszerűen érdekes eseményt képviselt a dóni Kozák-kórus vendégszereplése, s valóban zsúfolt ház keretében, hatalmas, lelkesedő, tapsos közönséget gyűjtött egybe a kórus mesteri fellépte. Három tagra osztott

**A korbácsos ember
Az erőszakos spanyol
A félelmetes szerelmes
A páratlan vivó**

DON X
Douglas Fairbanks-sal
ma utóljára az Urániában.
Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.

ERZSEBET MOZKÓ.

Ma d. u. 5, 7 és este 9 órakor
Aradon premier!

Csodaszép természeti felvételekkel

„Postakocsi veszélyben“

Fősz.: Tarzán a családó.
Rendes olcsó helyára.

Jöni Heidelbergben vesztetem el a szívemet.

műsoruk minden egyes száma a szó legnemesebb értelmezésében, művészielen kristályos. Az orosz melankóliának lenyűgöző varázsa vonult végig számaik legtöbbször és ennek kifejező ereje, a pianissimók lehetőfinom kihozásában belénk-döbentően érvényesültek. A műsorok második részében tolmácsolták számaik javát. A Volga-ének Satzkoffi Andrei szó-lójával, a kis harang halk zsongása, az Ej Uchnem legfinomabb halkításra egyszerűsített lágysága, mind-mind sűrű és lelkes tapsot csiholt ki a közönségből. A dön-kozákok nemzeti tánca, Kostjukoff Nicolaj feldolgozásában a III. rész kiemelkedő értéke, de éppúgy föl kell említeni még az I. részből Tschesnokoff P. tréfás dalát, sajtáságos fütty-szó-lóval. Kutow a tenor-szó-lókban, de különösen Satzkoff Andrei a baritonban hoztak igaz gyönyörűségeket. Kostjukoff Nicolae, a dirigens, már magában véve sajátosan érdekes egyéniség, figyelő ébersége mintaszerűen öröködött huszonkilenc énekes precíz együttműködése felett. Forró és őszintén sikeres est jóhangulata ömlött végig a zsúfolt nézőtérre, amely bőven osztotta tapsait. (s--6.)

* A színház heti műsora. Péntek: A krétakör, kínai legenda, zenekísérettel és énekszámokkal. (B. bérlet.) Szombat d. u. 5 órakor: Süt a nap; este: A szerelem rózsái, táncos és énekes revü. (C. bérlet.) Vasárnap d. u. 3 órakor: Mesék az írógépről, operett. (Mérésékelt helyárak.) Délután 6 órakor: Krétakör, legenda. (Mérésékelt helyárak.) Este 9 órakor: A szerelem rózsái, táncos és énekes revü. (A. bérlet.) Hétfő: Szombatesti hölgy, vigjáték. (Poór Lili és Janovics Jenő fellépte.) Kedd: A cárnő, dráma. (Poór Lili és Janovics Jenő fellépte.) Szerda: A levél, dráma. (Poór Lili és Janovics Jenő fellépte.)

* Börtöök képkiallítása a Minorita Kulturház emeletén.

* A dóni kozákkórus tegnapi óriási sikere és az a körülmény, hogy rengetegen nem juthattak jegyhez, arra indította a rendezőseget, hogy szombaton este még egy estélyt tartsanak a Kulturpalotában, részben új műsorral, mérsékelt helyárakkal. Jegyek Sándor Ferenc könyvkereskedésében már kaphatók.

* A Schubert-centennárium iránt városszerte nagyfokú érdeklődés nyilvánul meg. A március elsején rendezendő nagyszabású estélyen bizonyára meg fog telni a Minorita Kulturház nagyterme zenekedvelő közönséggel. A műsor oly magas színvonalon áll, hogy a legkényesebb igényeket is ki fogja elégíteni. Jegyek előre válthatók Oláh Sándor könyvkereskedésében a Minorita-palotában.

* Az aradi színházi iroda hírei. A Szerelem rózsái példátlan sikere arra indította a színház igazgatóságát, hogy még mindig műsoron tartsa a nagyszerű és hamar népszerűvé lett látványos revüt. Egyelőre szombaton este és vasárnap este kerül színre a szezonsláger. A színház igazgatósága egyben felkéri a bérletket, hogy azok, akik a Szerelem rózsái előadásait többé bérletben nem óhajtják, bérletüket bármely más előadásra igénybe venni szíveskedjenek. — Szombaton délután egész olcsó helyárak mellett Zilahy Lajos nagyszerű vigjátéka, a „Süt a nap“ kerül színre a legjobb szereposztásban. — Poór Lili és Janovics Jenő Aradon. Az erdélyi magyar színművészet büszkesége, Poór Lili és Janovics Jenő, a cluj-i magyar színház illusztris igazgatója a jövő héten három estén vendégre lesznek az aradi színháznak. Poór Lili és Janovics aradi vendégszereplései mindig kimagasló eseményei voltak a színháznak és bizonyos, hogy az aradi közönség ezuttal is szeretetteljesen fogadja kedvenceit. Hétfőn a Szombatesti hölgy vigjátékban, kedden a Cárnő drámában és szerdán a Levél című izgalmas drámában lépnek fel az aradi színpadon. Mindhárom előadásra jegyek már válthatók a színház pénztáránál.

KÖZGAZDASÁG.

A Banca Nationala nem kíván további kamatleszállítást.

(Az Aradi Közlöny búcuresti-i tudósítójának telefonjelentése.) Az elterjedt híreskelésben a Banca Nationala eltekint attól, hogy április elsejével a kamatok további leszállítását felfüggesztje. Az eddig beérkezett jelentésekből, a Banca Nationala megállapította, hogy azt a rendelkezését, amely betétiél

tizenkét százalék, kihelyezésnél tizennyolc százalék kamatot tesz kötelezővé, mindenütt betartják. A pénzügyetnek mérlegeinek publikálása után fogja a Banca Nationala megállapítani az egyes bankok részére adandó visszeszámitolási hitelek magasságát.

Zürichben 3.19, Párisban 15.60 a lej.

Helyi valutaárak. (Február hó 23.)
Kifizetések: Berlin 39.10, Newyork 163.50, London 798.50, Páris 6.46, Milánó 8.68, Prága 4.86, Budapest 28.63, Zágráb 2.88, Bécs 23.07, Zürich 31.50. — Áru: Márka 39, dollár 163, angol font 795, francia frank 6.50, olasz lira 8.70, éseh korona 4.80, pengő 28.80, dinár 2.85, osztrák schilling 23.20, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38.50, dollár 162.50, angol font 790, francia frank 6.30, lira 8.50, cseh korona 4.75, pengő 28.60, dinár 2.86, osztrák schilling 23, svájci frank 30.50. — Irányzat: Tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Február hó 23.)
Berlin 124.02.50, Newyork 519.50, London 2534.62.50, Páris 20.43.75, Milánó 27.52.50, Prága 15.40, Budapest 90.80, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.18.50, Varsó 58.30, Bécs 73.20.

Zürichi tőzsdezárlat. (Február hó 23.)
Berlin 124, Amsterdam 209.10, Newyork 519.45, London 2534.37.50, Páris 20.43.50, Milánó 27.52, Prága 15.40, Budapest 90.80, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.19, Varsó 58.30, Bécs 73.17.50.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Február hó 23.)
Devizák: Páris 6.45, Berlin 38.90, London 795.75, Newyork 163, Milánó 8.63, Zürich 31.40, Bécs 22.95, Prága 4.81, Budapest 28.40. — Valuták: Napoleon 649, márka 38.90, leva 1.19, török lira 0.84, angol font 795, francia frank 6.53, svájci frank 31.40, olasz lira 8.70, drachma 2.15, dinár 2.85, dollár 162, lengyel zloty 18.40, osztrák schilling 23.15, pengő 28.50, cseh korona 4.80.

— Csökkérélmek az aradi törvényszék cégbírósága előtt. Az aradi törvényszék céghivatala közli, hogy az aradi Goldschmidt barkház Weiszberger Sámuel szesznyagkereskedő ellen, Cherl Rubin-cég Oradea, Teowitz Jenő aradi kereskedő ellen, a „Vulcan” petrozsényi celluloid-gyár r.-t. Klug Gyula kereskedő ellen, a csőd megnyitását kérte. A csökkérélmek felett még nem döntött a csőd-tanács.

— Készül a világ leghatalmasabb trösztje. Berlinből jelentik: Hír szerint az európai acélkartell, amelynek tagjai Németország, Franciaország, Belgium, Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia és Luxemburg, tárgyalásokat folytat a Steel Corporation-nal, Amerika legnagyobb acéltrösztjével, a két tröszt egyesítésére. Ha a tervek sikerülnek, az egyesült tröszt a világ leghatalmasabb trösztje lenne, amely a tél folyamán már meg is alakul.

— Fuzióhírek két budapesti nagybankról. Budapestről jelentik: Körülbelül egy éve annak, hogy először merült fel a Hitelbank és Kereskedelmi Bank fuziójának híre. Ma egy bécsi lap „nyílt titok” címen újra adja ezt a hírt, azzal a kommentárral, hogy a fuzió tervét a magyar kormány és ennek élén maga Bethlen István gróf miniszterelnök is támogatja. — Az ő véleménye szerint ugyanis — mondja a jelentés — a mai Magyarországnak elég egy nagybank is, amely a rezszi csökkentése által sokkal olcsóbban tudna dolgozni, mint két önálló intézet. — Budapesti mértékadó körök nincsenek ugyan meglepve a fuzió hírek feltámadásáról, de komoly tárgyalásokról, amelyek a Hitelbank és a Kereskedelmi Bank felelős tényezői között folynának ebben az ügyben, senki sem tud.

— A stabil aranylira. Milánóból jelentik: A Corriera dela Sera jelentése szerint a minisztertanács véglegesen megállapította az aranylira árfolyamának paritását, amely a dollár-

hoz viszonyítva 19 lesz. Az alsópont 18.90, a felsőpont 19.10 lesz.

Író akar lenni a steglitzzi diákdrama hőse

Kranz Pál a tárgyalás hatása alatt újból a régi csöndes, jó fiu lett — mondják a szülők.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának távirata.) Berlin még ma is a szenzációs steglitzzi dráma felmentő ítéletének hatása alatt áll. Valamennyi lap bőségesen kommentálja a nagy pert és a sajtó egyértelműen megállapítja, hogy a felmentő ítélet elsősorban Frey védő sikere. Kranz Pált, amikor az ítélet kihirdetése után az őt ünneplő tömeg elől sikerült nagynehezen megszöktetni, autón a kórházba vitték vissza. Az autóban újságírók is elkísérték Kranzot, aki elmondotta, hogy csak néhány napig marad még a kórházban és reméli, hogy most már nagyon hamar teljesen felépül.

— Tudtam, — mondotta Kranz Pál — hogy felmentenek, mégis a legszörnyűbb volt számomra az utolsó néhány perc az ítélet kihirdetése előtt. Tudtam, hogy nem ítéltetnek el, mert ártatlan vagyok, mégis majd megpatant a szívem az igazságtól.

Elmondotta még Kranz Pál, hogy író akar lenni és nagyon sokat akar dolgozni, de először leérettségizik, azután az egyetemre készül, ahol filozófiát fog hallgatni.

— Csak azt a hét havi börtönt lehetne elfelejteni, — mondotta Kranz — ki tudja nekem visszaadni ezt a hét hónapot?

Szóba kerültek ezután a bűnpör többi szereplői, köztük Scheller Hilda is és az egyik újságíró megjegyezte, hogy Hilde állítólag eljegyzte magát egy bankhivatalnokkal.

— Igazán? Ez valóban érdekes, — mondotta Kranz — de más megjegyzése nem volt erre.

Az autó közben a kórház kapujához érkezett, ahol már fehérruhás ápolónők várták Kranzot, mosolyogva, nagy örömmel. A felmentő ítélet ellen különben sem az ügyész, sem a védő nem felebbezett, úgy, hogy az ítélet — mint már jeleztük is — most már jogerősnek tekinthető.

A Kranz-család lakását megtöltik a virágcsokrok, amelyeket részint a felmentett diák iskolatársai, részint pedig idegen emberek még ma is küldenek. A kórházba is állandóan érkeznek kisebb-nagyobb ajándékok. A különös módon híressé vált diák sörre visszatartja a színházak és filmvállalatok ajánlatát és kijelentette, hogy minden igyekezetével törekedni fog elmulasztott tanulmányainak pótlására és kéri fogja a minisztériumot, adjon engedélyt az érettségi vizsga utólagos letételére. A bűnper Kranz egész jellemét megváltoztatta és szülei örömmel mesélik, hogy ismét az a jó, szófogadó diák lett, amilyen a Scheller Güntherrel való megismerkedés előtt volt.

A steglitzzi per befejezése alkalmával a berlini újságíróknál egy kis füzet tűnt fel „Scheller Hilda önvallomásai” címen. Hamarosan kiderült, hogy Scheller Hildának semmi köze ehez a röpirathoz és a könyvet egy vállalkozószellemű könyvkiadó írta, abban a reményben, hogy jó üzletet csinál. A röpirat nagyszerűen fogyott is, míg a Scheller-család ügyvédje utján meg nem tette a feljelentést az ügyészségen, amely betiltotta a füzet terjesztését. Az ügyvéd egyébként a Schauspielhaus ellen is tett feljelentést, mert

a Madamé Pompadour című operette egyik színésze a darabban különböző rögtönzéseket csinált, Scheller Hildával kapcsolatban. A törvényszék betiltotta a rögtönzéseket is.

Szerdán ül össze Arad tanácsa.

Március elején tárgyalják az 1928-as költségvetést.

(Arad, február 23.) Megirtuk, hogy a közeli napokban tanácsulást hív egybe Aradváros vezetőségét. Ma elkészült a pontos tárgysorozat, amely szerint február 29-én, szerdán délután négy órára hívják össze a tanácsot, hogy a következő ügyekkel foglalkozzon: 1. Mult ülés jegyzőkönyvének felülvizsgálása, 2. Gáspár János kinevezett tanácsag eskütétele, 3. A városi tisztviselők 1923-ban megadott fizetéspótlékának az alapfizetésbe való beolvasztása. Ezt a tanácsag közgazdasági konferencia határozta el, hogy a tisztviselők helyzetét segítsen. A beolvasztás által a tisztviselők 500-2900 lejes fizetéstöbbletet érnek el. 4. Egy városi tanácsag delegálása a látványossági adóbeszedés felülvizsgáló-bizottságába, 5. A temetkezési illetékekről szóló szabályrendelet, 6. A helypénzek szedéséről szóló szabályrendelet, 7. A közmunkamegváltásról szóló szabályrendelet, 8. A Maros kiterjesztéséről szóló szabályrendelet. Ez egy új szabályrendelet, amely illetéket ró ki azokra, akik jeget, kavicsot, vagy homokot visznek a Marosbó. A beszédett illeték 3 részre oszlik, az állam, a megye és a város között. 9. és 10. Területátengedések egyes háztulajdonosok részére, utcaegyenestés céljából. 11. A vágóhídi illetékekről szóló szabályrendelet, 12. A tudóstanatórium szabályrendeletének letárgyalása, 13. Javaslatok és interpellációk.

Röviddel ezután a tanácsulás után újból össze hívják a tanácsot s az a költségvetést tárgyalja le. A város vezetőségének számítása szerint ez ügyben március tizedikére hívják össze a városi tanácsot, amelynek jóváhagyása után Bucurestibe viszik Arad 1928. évi költségvetését miniszteri jóváhagyás végett.

SPORT

O A birótestület elnöksége közli a sportegyesületek intézőivel, hogy működését megkezdte és minden kedden délután 6-8 óráig fogad a birótestület hivatalos helyiségében (Glória sporttelep). Együttal kéri a biró urakat, hogy igazolványaikat érvényesítés végett, valamint a félévi tagdíjat szíveskedjenek eljuttatni az elnökséghez szombat délután 6 és 7 óra között a Glória-telepen.

Mulatság.

Mulatság Satul-noun (Simonyfalván). Aradmegye Satul-nou községében, farsang utolsó napján, igen sikertűlt s műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendezett a község intelligens társadalma, melven részt vett egy a község, mint a környék színeje. A mulatságon a szomszédos Vanatori (Vadász) község műkedvelő társasága „A vörshaju” népszínmű előadásával működött közre, melyet igen hatásosan mutatott be a társaság minden egyes tagja s abban különösen kitűntek: Sárosi Lajosné, Öröm Jánosné, Dósa Imre, Bondár Károly és Öröm Géza. A felvonások között magán számok töltötték be, melyek közül a Dósa Imre által előadott „Párisi rongyszédő” című kuplé váltott ki frenetikus tetszést és háromszori ismétlést. A műkedvelői előadás sikere Berecz Istvánné és Dósa Imre fáradhatatlan munkásságának köszönhető. A darab rendezése, valamint annak előadása körül megnyilvánult akarás és tudás szép reményekre jogosít.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTER.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

FELHÍVÁS.

Özv. Spitz Antalnénak Strada Brancovici (Lázár Vilmos-u.) 19. sz. a. köszörüs. üzemet egyik ügyfelem megvenni szándékozván, felhívom a netáni üzleti hitelezőket, hogy követeléseiket irodámban 8 napon belül jelentsek be Dr. Szalal Vilmos ügyvéd Arad, Str. Cloșca 5.

Férfi fehérneműek gyári áron kaphatók I-ma minőségben Berán Béla

férfi fehérnemű készítőnél. **Mérték után is!** Arad, Str. Greeceanu 5. (Perényi-uca 5. szám).

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lef. vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lef. A legkisebb hirdetés ára 10 szóté hétköznap 40, vasárnap 50 Lef. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszhelvéggel ellátott kérdézőkérésre válaszolunk. Ajánlatok, leírás levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

Sajtőkészítők figyelmébe!!

A legkittünőbb sajt a schweizeri tejtöltővel készül. Hatásos, nem romlandó készítmény. **EGGER & Co. R.-T. vegyészeti gyár, Cluj.** Ugyanott kapható a Sajtőkészítés kézikönyve 20 lej előzetes beküldése ellenében.

ALKALMAZÁS.

VARRÓLEÁNYT most szabadultat, továbbképzésre felveszek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1055

PENZTÁRNOKOT. Irodai teendőkhöz jártasat keres előkelő részvénytársaság állandó alkalmazására, egyszáz ezer lej készpénz biztosíték mellett. — Ajánlatot „jó fizetés” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalba kérünk. 1059

EGY mindenféle szabaleány felvétetik. Str. Bucur No. 10. Muzsairál. 1051

MINDENES keresetkét március 1-re Str. Ioan Kalvin 12. 1057

KOMOLY szakácsnő keresetkét a katonai kórházba. Jelentkezések mindennap a várban kórházparancsnokságnál. 1060

LAKÁS.

KÜLÖNBEJÁRATU udvari szoba kiadó. Cim Str. Gheorghe Popa (Ferdinánd-u.) 8., aittó 12. 1010

KÉT szoba-konyhás lakást. Orczy-uca közelében keresek. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalba kérek. 1058

VÉTEL ÉS ELADÁS.

FINOM házi sonka, füstölt disznókaral eladó. Str. Oituz 160. szám. 1048

BÖRGARNITURA. filé munkák, meiszeni porcellánok, antik órák, zongorák, üveg-szekrény, antik szekrények, szalonok, ágyak, asztalok, szekreteres komód szekreter, kézimunkák, festmények, komplet ebédlő, hálóberendezések, bőrfotelok, íróasztalok, paraván szőrmék, fotelok, porcellánok, dísztárgyak, stb. eladók. Salgóné bizományi üzlet, Str. Horia 1. (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

VESZEK antik poharakat, márkás porcellánokat, antik aló órákat. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 400

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Strada Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Rossz villanyégők!

becserélése garantált gyári új égre törött üveg és porcellán tárgyak szak-szerű ragasztása, üvegezést és képkerezést legolcsóbban vállal Aradon a „MOTORICA” volt Asztalos Sándor-uca 12. 2204

DUGHAGYMA

prima kerek napi áron kapható. Bizományi lerakat.

König & Lázár

ARAD, Str. Bucur 3. 1072

OKTATÁS.

FRANCIABÓL bármely osztályt előkészíték, órákat intányosan adok. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 790

INGATLAN.

FORGALMAS helyen eladó ház fűszerüzlettel, korcsmával. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1047

SZÖLLŐVEL beültetett házhely a belváros forgalmas uccájában eladó. Ügy-nökök díjazva. Cim Str. Cosbuc 21. 1064

PUBLICATIE DE INCHIRIERE.

Cassa Muncii c. f. r. scoate la licitatie publică inchirierea următoarelor apartamente și camere libere din palatul fostei Administrații C. F. Arad—Cenad Bulevardul Ferdinand 8. și Bulevardul Carol 57—59. din Arad.

Etagiul II. 1 apartament cu 5 camere	No. 1, 2, 2 bis 3 și 4
1 apartament cu 3 camere	No. 5, 6, 7
1 Salon izolat	No. 25.
3 camere	No. 38, 39, 40.
4 camere	No. 45, 46, 47, 48.
Etagiul I. 1 apartament 4 camere	No. 33, 34, 35, 36
1 cameră	No. 37.
Parter în clădirea din curte 4 încăperi	No. 1, 2, 3, 4.
Subsol 1 cameră prăvălie	No. 1.
2 camere	No. 2, 3.

Ofertele se primesc fie pe odăi izolate, fie pe grupuri de odăi. Solicitatorii vor indica și termenul pentru care înțeleg să inchirieze.

Garanția provizorie va fi de lei 2000 de ficcare odăe, depusă în numerar la Cassa stației Arad pe numele și contul Cassei Muncii c. f. r.

Ofertele puse în plic sigilat și însoțite de chitanța stației despre depunerea garanției se vor preda la fosta Direcțiune Arad-Cenad S. i. a. b. până la 1. Martie 1928, când se va ține licitația.

Pentru informațiuni și vederea odăilor, doritorii se vor adresa la Societatea Arad-Brad S. i. a. b.

Directiunea Cassei Muncii C. F. R.

No. 4616.

1050

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszállója vezetése alatt megnyílt
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 20—30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

ÜZLETEK.

EGY jómeneteli női fodrászüzlet hozzátartozó kétszobás lakással eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1045

DIVATRUJZLET forgalmas bányavárosban, bevezetett vevőkörrel előnyös feltételek mellett átadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1056

Vérszegények, sápadtak, legyöngültek és étvágytalanok

legjobb erősítő és hizáló szere a

Ferrol Vastáplikőr.

Egy üveg ára 95.— lej.

Készíti: 298

dr. Földes gyógyszerháza Arad

Képekerek

villanyárra berendezett speciális képkerező műhely. Ovál, kerek és blondol keretek minden méretben és kivitelben.

Freiman József Arad, Str. Bratianu 9.

Egy tizenkét személyes komplett ezüst evőeszköz elosón eladó.

Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1031

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban K A P H A T Ó K az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

AZ ARADI KÖZLÖNY részére hirdetések feladhatók:

ARAD: Rudolf Mosse hird. Iroda Bulev. Reg. Maria 10.
Kerpel Izso könyvkereskedés Bulev. Reg. Maria 12.

Pichler Sándor papirkereskedés Bohus palota.
Löbl hírlapiroda Str. Románulul „Mures” hird. Iroda Str. Unirel.
Haász Albert Str. Eminescu.
„Uranul” hird. Iroda Str. L. C. Bratianu 13.

BUCURESTI: „D. Adania” hird. Iroda. „Lloyd Express” hird. Iroda Str. Gen. Berthelot 25.

Rudolf Mosse Calea Victoriei 31.
C. Schuler și S. Berger Str. Eug. Carada 9. Et. I.

„Mercur” Agence de Publicite Bulev. Serandar 12.

BUDAPEST: Blockner J. IV. Semmelweiss-u. 4.

Bokor. Benkő IV. Váci-u. 25.
Klein Simon VII. Rökk Szilárd-u. 8.
Magyar Hirdető Iroda IV. Városház-u. 10.

Mosse Rudolf IV. Váci-u. 18.

Kunstädter hird. Iroda VII. Kertész-u. 37.

Schwartz József VI. Andrásy-ut 7.

Tenzer Gyula IV. Szervita-tér 8.

Leopold Gyula, VII. Erzsébet-körút 39. szám.

BRASOV (BRASSÓ): Elekés hird. Iroda Str. Portii 32.

Mosse Rudolf r. t.
„Saxonia” hird. Iroda Str. Prinz Carol 11.

BERLIN: „Ala” Haasensteln & Vogler A. G. N. W. 6. Am Cirkus 9.

L. H. A. Industrie und Handels Expedition G. M. B. H. W. 9. Potsdamerstr. 13.

Rudolf Mosse S. W. 19. Jerusalemstr. 46—49.

Robert Schütz Oberschöneweide bei Berlin Luisen-Strasse 15.

DICSŐSÁNTMARTIN (DICSŐSZENTMARTON): Erzsébet könyvnyomda részv.-társ.

ALBA-IULIA (GYULAFEHÉRVÁR): Welsz Bernát könyvkereskedése.

CHISINEU (KISJENŐ): Kaufmann Manó és társa.

CLUJ (KOLOZSVÁR): Hermes hird. Iroda Str. Radu 4.

„Lloyd Express” hird. Iroda Strada Radu 9. Et. I.

Mosse Rudolf hird. Iroda Str. Reg. Maria 37.

„Express”. Piata Mihai Viteazul No. 39. Et. I.

LUGOJ (LUGOS): Schatteles szőnyeg-ség

ORADEA MARE (NAGYVÁRAD): Hegedűs hírlapiroda.

Mosse Rudolf hird. Iroda Str. I. Vulcan 1.

Központi Újság és Iegyforda Oradea (Nagyvárad).

ODORHEU (SZÉKELYUDVARHELY): Könyvnyomda részv.-társ.

SIBIU (NAGYSZEBEN): „Hermes” hird. Iroda.

PÁRIS: Exl. Publicite 9. Rue Denis Poisson.

PRÁGA: „Forum” Annoncea Expedition L Mikuláská 28.

PETROSENI (PETROZSENY): „Radló” hírlapiroda.

SATUMARE (SZATMÁR): „Szamos” hird. Iroda.

TRIEST: Publicita G. Cobovin Viale XX. Settembre 65. I.

TIMISOARA (TEMESVÁR): A. B. C. hírlapiroda.

„Bánát” hírlapiroda Piata Libertatii 3.

Fehér Olga hird. Iroda Strada Miron Costin 5.

Löbl könyvkereskedés Strada Alba Iulia.

Mosse Rudolf hird. Iroda Strada Mercv 2.

„Timis” IV. Str. I. Vacarescu 34.

„Papyrus” hird. Iroda Str. Eug. Savova 18.

„Mercur” Hird. Iroda. I. Seminarinspalais.

WIEN: M. Duckes Nachfolg. I. Wollzeile 16.

J. Danneberg I. Singerstrasse 1.